

Vlaams
Parlement

vergadering **C278**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid

van 30 juni 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de uitbreiding van de steunzones – 2379 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Marino Keulen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de uitbreiding van de steunzone Limburg – 2385 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over uitbreiding van de ontworpen zones binnen Limburg – 2447 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het gebrek aan duidelijkheid over de hervorming van de loopbaanonderbreking voor de Vlaamse ambtenaren – 2451 (2015-2016)	11
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de conclusies uit het nieuwe schoolverlatersrapport van VDAB – 2480 (2015-2016)	15
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het media-innovatiebeleid – 2461 (2015-2016)	21
VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het programma Interuniversitaire attractiepolen (IUAP) – 2498 (2015-2016)	25
VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de oprichting van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) – 2424 (2015-2016)	29

**VRAAG OM UITLEG van An Christiaens aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de uitbreiding van de steunzones
– 2379 (2015-2016)**

**VRAAG OM UITLEG van Marino Keulen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de uitbreiding van de steunzone Limburg
– 2385 (2015-2016)**

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over uitbreiding van de ontworpen zones binnen Limburg
– 2447 (2015-2016)**

Voorzitter: mevrouw Emmily Talpe

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Eind april 2015 besliste het federaal parlement om rond Genk en rond Turnhout een steunzone in te richten. Binnen de provincie Limburg werden bepaalde bedrijventerreinen en gebieden afgebakend, waar een fiscaal voordelig regime geldt om aanwervingen te stimuleren en jobs te creëren na het Forddebaele.

Enkele weken geleden, minister, hebt u gecommuniceerd dat u deze steunzones zou uitbreiden met brownfieldprojecten en incubatoren. Begin juni hadden we het daarover in de commissie. De aanleiding was een enquête van het Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden (VKW) en Unizo Limburg waaruit bleek dat weinig bedrijven kennis hadden van de mogelijkheden van deze voordelen. In het kader van de uitbreiding zou echter ook een strook van 500 meter naast de bevaarbare waterwegen onder de steunmaatregel komen te vallen. Zo zou Maasmechelen Village en de Genkersteenweg of de Hasseltweg – afhankelijk van de kant vanwaar u komt – ook ontworpen gebied worden, net zoals enkele winkelstraten in Hasselt. Op zich geen probleem, integendeel, aangezien elke kostenvermindering voor werkgevers een drempel minder en dus een extra stimulans betekent om de stap naar aanwervingen te zetten.

Toch moeten we aandachtig blijven voor een eerlijke concurrentie, iets wat altijd heel gevoelig ligt bij maatregelen als deze waarbij het ene gebied wordt erkend en het andere niet. In het geval van de 500 metermaatregel was er een bizar gevolg: er was geen eenduidige objectieerbare maatstaf om te bepalen waarom in dezelfde straat het ene bedrijf van dezelfde sector wél onder de maatregel kan vallen, en een ander bedrijf enigszins verderop niet.

Dergelijke goed gemotiveerde maatstaven zijn echter nodig om te voldoen aan de Europese regelgeving in het kader van de steunzones en om juridische procedures te vermijden. Uiteraard staan we achter het creëren van jobs, we staan ook achter de uitbreiding van de steunzone. Deze boodschap gaf ik ook twee weken terug in de commissie. De maatregel van de steunzones loopt, zoals toen ook aangegeven, nog niet op kruissnelheid. Er zijn maar een vijftigtal bedrijven die ervan gebruikmaken. Meer stimuleren en eventueel uitbreiden zijn dan oplossingen. We vinden dat een genuanceerde benadering zonder gevolgen die een oneerlijke concurrentie in de hand werken, daar het gevolg van mogen zijn.

Minister, welke juridisch duidelijke en objectieerbare motivatie hebt u om de 500 metermaatregel in te voeren? Waarom juist die maatregel? De totale oppervlakte van een bepaalde steunzone mag maximaal 2000 vierkante kilometer bedragen. Hoeveel bedroeg de totale oppervlakte van steunzone Limburg vóór de

uitbreidingen van de voorbije weken, en met de uitbreiding erbij? Welke marge is er eigenlijk nog?

Hebt u ook nog plannen en ruimte om de oppervlakte van steunzone Turnhout uit te breiden?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, we moeten heel beducht zijn om de retail in de uitbreiding van die steunzone op te nemen. Dat geldt eigenlijk als een bekommernis die vandaag in heel wat economische kringen in de provincie Limburg leeft. De steunzone werd ooit gecreëerd als een soort steunmaatregel om Limburg er weer bovenop te helpen na de sluiting van Ford. Dat was eind 2014. Dat is inderdaad positief, maar het ideaal, minister, is altijd de vijand van het goede.

Door te proberen voor iedereen goed te doen, kan men zijn doel voorbijschieten. Vandaag kent iedereen de situatie van handel en middenstand, u bent daartoe vanuit uw verleden misschien nog wel het best geplaatst van ons allemaal. Ik ga niet beginnen over de schrikbeelden van de leegstand, maar elke stad en gemeente kampt daar vandaag mee. Wat u hier poogt te doen, schiet een beetje het doel voorbij.

We lazen in de kranten dat in sommige steden en gemeenten bepaalde delen en zelfs delen van eenzelfde straat binnen het werkingsgebied van die uitgebreide steunzone vallen, en andere erbuiten. Bepaalde steden en gemeenten zullen er helemaal buitenvallen en andere erin. De steunmaatregel zelf, u kent die, betekent een vrijstelling van 25 procent van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing, en dit voor een periode van 2 jaar voor elke extra arbeidsplaats die als gevolg van de investering werd gecreëerd en die gedurende 3 jaar voor kmo's of 5 jaar voor grote ondernemingen behouden blijft.

Dan volgen er drie bladzijden aan voorwaarden, modaliteiten en procedurevoorschriften. Voor de kleine winkelier, voor het familiale winkelbedrijf, is dat een berg waar ze niet overheen kunnen kijken, waar ze zelfs niet aan willen beginnen, ook met de schrik voor de terugvordering. Ze voelen dat dat altijd boven hun hoofd hangt – de bijbelse uitspraak over de zeven vette jaren en de zeven magere jaren. Volgens sommigen kunnen we in de economie vandaag zelfs niet spreken van zeven vette maanden. We moeten vandaag de dag zelfs spreken in termen van weken.

We moeten oppassen dat we de concurrentieslag die vandaag speelt – dat hoeft niet altijd slecht te zijn voor de consument, we moeten wel zorgen dat we nog een aanbod overhouden – tussen de grote retailers aan de ene kant en de familiale bedrijven aan de andere kant, niet verder aanscherpen. De C&A zal vanuit zijn hoofdkwartier hier in Brussel wel zorgen dat de lokale vestigingen in Vlaanderen uiteindelijk van die maatregel kunnen genieten als ze aan de voorwaarden voldoen.

Maar kledingzaak Salut in Lanaken zal dat niet doen. Die begint daar niet aan, want die moet investeren en is gebonden aan een aantal verplichtingen. Dat is een groot risico. Als men nadien om economische redenen toch afscheid moet nemen van die winkelbediende, moet men dat weer gaan terugstorten. Dan laat men dat liever aan zich voorbijgaan.

Iedereen hoopt dan ook veeleer op generieke maatregelen dan op dit soort specifieke maatregel, die wel een goede zaak is voor de grotere bedrijven. Ik sta voor de volle 100 procent achter de oorspronkelijke maatregel. Uiteraard zie ik daar in de toekomst ook heel graag de incubatoren en de brownfields in opgenomen. Wie zou daar überhaupt tegen zijn?

Maar je moet ervoor zorgen dat wat goed bedoeld is – en ik ben er oprecht van overtuigd dat u dat goed meent – er niet toe leidt dat je achteraf meer ontevreden winkeliers en middenstanders hebt dan voor de invoering van een dergelijke geplande maatregel. Concurrentie is gezond, maar hier denk ik dat je concurrentievoorwaarden gaat creëren die maken dat sommigen in de binnenbaan komen en anderen in de buitenbaan, waardoor men niet met gelijke wapens kan vechten. De ene zit in de zone en de andere niet. De ene moet zoveel voorwaarden vervullen, terwijl de concullega op een hoger niveau speelt omdat hij deel uitmaakt van een keten. En die laatsten hebben er de mensen en de deskundigheid voor om aan die voorwaarden te voldoen.

Vandaag komt dat ook heel traag op gang. Dat zal ongetwijfeld te maken hebben met de complexiteit en met de gestrengheid van de voorwaarden. Uiteraard moet je 'cherry picking' en profitariaat in de kiem smoren, maar hier moet je oppassen dat je niet een hoop problemen creëert die er vandaag niet zijn.

Minister, was de 500 metermaatregel de enige manier om de niet opgenomen bedrijven rond het Albertkanaal op te nemen? Dat had ik voor alle duidelijkheid ook wel graag gezien, net als de incubatoren en de brownfields. Was een meer beperkte uitbreiding niet meer aangewezen? Deelt u de vrees van de administratie dat deze uitbreiding eventueel aanleiding kan geven tot juridische procedures? Wat met de rechtszekerheid tijdens die procedure?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik stel vast dat de aanwending van de maatregel inderdaad traag op gang komt. Ik betreur dat, maar ik wil ook samen met u nadenken over hoe we dat anders en beter kunnen, zodat er meer gebruik wordt gemaakt van die maatregel. Het is bekend dat u de ontwrichte zone binnen Limburg wilt uitbreiden, waarvoor dank. Een aantal van die uitbreidingen zijn logisch en verdedigbaar. Ik denk dan aan een aantal businesscentra, maar ook aan de incubatoren Bioville, C-Mine Crib en Agropolis. Als die er niet in zouden zitten, zou dat wel heel erg vreemd zijn. Het is net daar dat de bijkomende tewerkstelling zal gebeuren. Dat moeten we absoluut faciliteren. Daar speelt helemaal niet dat het gelijke speelveld wegvalt, omdat zij toch een business op zichzelf hebben.

– Robrecht Bothuyne treedt als voorzitter op.

U wilde de ontwrichte zones ook uitbreiden met alle sites binnen de perimeter van 500 meter van een waterweg, in casu het Albertkanaal. Die uitbreiding van de zone heeft een aantal ongewenste neveneffecten. Of ze gewenst of ongewenst zijn, hangt natuurlijk af van wie ervan kan genieten, maar we stellen vast dat de ongewenste toch groter zijn dan de gewenste. Bijvoorbeeld Maasmechelen Village, de Genkersteenweg en Blauwe Boulevard in Hasselt zouden voornamelijk binnen de steunzone vallen. En de bedrijven en winkels die daar net buiten vallen, dan weer niet.

Daardoor wordt rechtsonzekerheid en vooral onduidelijkheid gecreëerd en wordt het speelveld zeer ongelijk. Dat is het omgekeerde van wat beoogd werd, met als ultiem risico dat de hele maatregel door een rechtbank vernietigd zou kunnen worden. Zoals collega Keulen al zei, zal een grote keten dat risico misschien wel willen nemen, maar de kleinere bedrijven, waar we toch vooral op mikken, zullen dat risico absoluut niet willen nemen.

Minister, was u zich bewust van die neveneffecten? Wanneer zult u een definitieve beslissing nemen? In Het Belang van Limburg van 10 juni werd gezegd dat die beslissing binnen een à twee weken zou vallen, maar intussen zijn we toch al een paar weken verder. Zal de uitbreidingsnota integraal goedgekeurd worden? Indien niet, welke gebieden vallen er dan buiten, vergeleken met de gebieden in de uitbreidingsnota?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben het uiteraard helemaal eens met de heer Keulen dat we generieke maatregelen nodig hebben. Al onze bedrijven hebben een te hoge loonkost. Wat de Federale Regering met de taxshift doet, is zonder twijfel de beste maatregel om te nemen. Maar daarover gaat het hier niet. Het gaat hier over de wet van 15 mei 2014, die zegt dat binnen een maximale straal van 40 kilometer van een getroffen vestiging een steunzone kan worden afgebakend. Binnen die straal kan de steunzone bestaan uit onderbroken zones. We mogen er vier afbakenen per gewest. De totale oppervlakte van die vier mag 2000 vierkante kilometer beslaan en mag geen inwonersaantal omvatten dat hoger is dan 200.000.

Het gaat hier over steun indien een bedrijf bijkomende investeringen doet. Sommigen hebben het hier over 'alle handelaars'. Neen, het gaat over alle handelaars die investeren en bijkomende jobs creëren. Ik hoor hier spreken over de kleine zelfstandigen, maar ik weet niet of die kleine zelfstandige, binnen of buiten de steunzone, bijkomende investeringen doet en jobs creëert. Het gaat alleen over die. Ik vind dat een belangrijke nuance. Het idee van de steunzone is concurrentievervalsing, collega's, voor iedereen.

Wie bakent het af? U zegt: de ene kant van de straat wel en de andere kant niet. Ik antwoord: voor de industrie de ene gemeente wel en de andere niet, de ene bedrijvenzone wel en de andere niet, de ene provincie wel, de andere niet? De filosofie van de steunzone is ongelijke behandeling, want we zitten in een gebied dat het moeilijk heeft. Als jullie vinden dat winkels niet onder het systeem mogen vallen, dan vraag ik welke industrie wel en welke niet. Want we creëren ongelijke behandeling. Een fabrikant van voedingswaren in gemeente A valt in de steunzone en krijgt de korting bij bijkomende investering en werkgelegenheid, en een voedingshandelaar vijf kilometer verder krijgt die niet. Dat is absoluut concurrentievervalsing en dat is ook de filosofie van de steunzone.

Als jullie tegen die filosofie zijn en geen ongelijke behandeling willen, dan volg ik de heer Keulen en zeg ik: laten we inzetten op het 'generieke', onze federale collega's aanporren nog een tweede taxshift te doen en stoppen met de steunzones. Dat wil ik toch wel duidelijk zeggen. Het is niet makkelijk, het is een moeilijke evenwichtsoefening. Wat wel en wat niet? Waarom een winkel wel? Hoe groot moet een winkel zijn? Vanaf wanneer mag een producent wel of niet mee? En wat moet hij produceren? Die keuzes moeten we maken. Ik vind dit heel moeilijk.

De filosofie is dat we in een moeilijke zone zitten, met zwaar verlies van werkgelegenheid, 40 kilometer groot, waarin we kunnen aangeven wat wel en niet kan. Dat is de filosofie. Dat valt binnen de wet, en ik zie ook niet meteen een juridisch probleem. Ik zie ook niet het verschil tussen de grote keten en de kleine winkel. Ofwel valt men eronder ofwel niet. Als er enig juridisch bezwaar zou zijn, dan helpen we dat zeker uit de wereld, maar ik zie niet in waarom dat bij de winkel wel telt en bij de ene kmo-producent niet, maar bij de andere dan weer wel. Dan moeten we het nergens doen. De filosofie was: we hebben hier een streek die getroffen is door plots groot verlies van werkgelegenheid en 40 kilometer rond dat groot verlies willen we helpen opnieuw werkgelegenheid te creëren. Ik val jullie niet aan en ben graag bereid daarover te discussiëren, maar hoe meer extra werkgelegenheid we kunnen creëren, hoe liever ik het heb. Ik ben er zeker van dat dat ten minste onder de Limburgers hier aanwezig op gejuich wordt onthaald.

De uitbreiding van de steunzone met de incubatoren en de brownfieldprojecten is inhoudelijk logisch. Dat is op zich geen probleem. Het bereik in aantal ondernemingen is daarbij echter vrij beperkt. Ik wilde de mogelijke steun maximaal

aanwenden. Elke job die er in Limburg bij komt, is er verdorie één gewonnen. Het gaat immers alleen over bijkomende werkgelegenheid. Er kan dus concurrentievervalsing zijn op de bijkomende werkgelegenheid, niet op de bestaande.

Er is ook een beperking in aantal inwoners en oppervlakte. We hadden kunnen kiezen voor een drietal kilometer op de waterwegen en dan is er geen probleem meer, want dan zitten én Genk én Hasselt erin. Maar we hebben wel een beperking in zowel oppervlakte als aantal inwoners. Ik heb dan ook zoals het hoort de uitbreiding willen beperken. Ik heb mijn administratie om een voorstel gevraagd en zij heeft geopteerd voor een strook rond de waterwegen. Ik wil graag toegeven dat we op die manier iedereen rond het Albertkanaal konden meenemen. Kiezen voor een strook langs de waterwegen én snelwegen gaf een te grote impact op het beschikbaar contingent en het aantal inwoners. Daarom hebben we er uiteindelijk voor gekozen een zone van 500 meter af te bakenen. Dat leek me een doelmatig criterium om de duurzame reconversie te stimuleren.

Als er echter enig juridisch bezwaar daartegen bestaat, dan zullen we zeker geen onzekerheid creëren, maar ik heb er nog geen gehoord. Als het juridisch bezwaar oneerlijke concurrentie is, dan moeten we alle steunzones afschaffen. Want wat voor een winkel telt, telt ook voor een kmo die geen winkel of retailer is. Dan moeten we dus iets anders doen. U begrijpt dat dit zeer moeilijk is. Uiteindelijk gaat het ook niet om een massale uitbreiding. De oppervlakte, met inbegrip van de businesscenters en de brownfieldconvenanten, is gestegen van 114 vierkante kilometer naar 249 vierkante kilometer. Daarvan ligt ook een stuk in Turnhout. Aan het Albertkanaal ligt namelijk ook de steunzone rond Philips Turnhout. Zo zouden we die stap kunnen zetten. Ik zal eerlijk zijn. Ik probeer een goede oplossing te zoeken. Retail en winkel uitsluiten, dan ben ik niet mee. Misschien kunnen jullie me uitleggen waarom de ene wel en de andere niet.

Ik ben niet mee. Ik voel het niet aan. Ik ben graag bereid om te zoeken naar een goede oplossing. Ik heb maar één doelstelling: meer werkgelegenheid in Limburg. Dat is het uitgangspunt en dat wil ook ik bereiken. Het gaat hier alleen over die winkel, die retailhandel die morgen een investering doet en aan die investering bijkomende werkgelegenheid koppelt. Ik ben heel graag bereid tot verder overleg.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, bedankt voor uw heel uitgebreid en heel gedreven en enthousiast antwoord. Ik ben daarover heel blij. U straalt uit dat u er werkelijk mee begaan bent.

Voor alle duidelijkheid, uw uitgangspunt, namelijk het uitbreiden van de steun voor meer jobcreatie, is niet alleen heel eerbaar, maar is ook het belangrijkste uitgangspunt. Om die reden zijn de steunzones, de ontworpen zones er gekomen. Bedrijven die aan de voorwaarden voldoen en de investeringen willen doen, krijgen meer dan een extra steuntje in de rug. Daarom is het ook jammer dat door de communicatie er plots heel veel vragen zijn gerezen, er heel veel onzekerheid is ontstaan en het misverstand – laat ons hopen – is ontstaan dat er ongelijkheid wordt gecreëerd. U hebt dat in uw antwoord gedreven trachten te weerleggen.

Een tijdje geleden is in de commissie al ter sprake gekomen dat uit een enquête bleek dat er maar beperkte interesse was. Dat heeft ook geen goed gedaan. Het is jammer dat er op deze manier geruchten de ronde doen. De beslissing van 2015 om de steunzone in te richten, betwist mijn fractie in de verste verte niet. We zijn daar vragende partij voor, maar binnen de steunzone waar er een uitbreiding is, moet er een volledig gelijk speelveld zijn voor iedereen. Dat moet het streven zijn. Ik begrijp dat dit moeilijk is en dat er nuances zijn, maar het moet het streefdoel zijn om zo veel mogelijk gelijkheid binnen hetzelfde speelveld van de steunzone te creëren.

U zegt dat er voor u juridisch geen probleem is met het criterium van de 500 meter. Zult u dat verder onderzoeken? Volgens mij is dat nodig. Het zou wel zeer dramatisch zijn dat er een beslissing wordt genomen die dan nadien juridisch nefaste gevolgen heeft. Wat is de timing van de beslissing?

Over de incubatoren, de bedrijvencentra en de brownfields is er geen onduidelijkheid. Zou het niet jammer zijn dat ook dit op de lange baan wordt geschoven omdat er moet worden gewacht op duidelijkheid over het criterium van de 500 meter? Is er een mogelijkheid om al een beslissing te nemen over de incubatoren en de brownfields zodat we daarmee al verder kunnen?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, wat ons bindt, zijn extra jobs. Dat het gaat over extra arbeidsplaatsen, daar zijn we van op de hoogte. Ik heb de voorwaarden geciteerd. Toch blijft het grote voorbehoud ten aanzien van de retail behouden. U vraagt om u het verschil uit te leggen tussen een kleine en een ketenwinkel. Dat gaat over capaciteit en het schaalvoordeel om in te zetten op deskundigheid wat betreft administratieve steunmaatregelen allerhande. Dat zal voor een C&A een pak makkelijker zijn dan voor een familiale kledingzaak. Daar moet ik toch geen tekening bij maken. De kleine beginnen er niet aan omdat de voorwaarden niet licht zijn. Alleen al daarom vermoed ik dat er ook een aantal groten niet aan beginnen.

Ik kom uit de gemeente Lanaken, waar ik burgemeester mag zijn. Ik doe dat heel graag. We hebben daar een grote papierfabriek, Sappi, waar 550 mensen werken. Die vragen mij hoelang dit zal blijven bestaan. Zelfs zij hebben het grootste voorbehoud om die stap te zetten. Dat speelt voor de kleintjes in het kwadraat of nog sterker. U moet heel voorzichtig zijn om de retail erbij te nemen.

Soms is perceptie ook sterker dan realiteit. Economie is op de eerste plaats psychologie. In één straat een stuk van de straat wel en een ander stuk niet, krijg dat maar verkocht, zelfs al ben je een meester-communicator. Leg maar eens uit dat er binnen dezelfde straat verschillende regimes gelden. Het gaat inderdaad over investeringen met daaraan extra jobs gekoppeld en dat moet worden volgehouden binnen een bepaald tijdsbestek: drie jaar voor de kleintjes en vijf jaar voor de groten.

Vanzelfsprekend moet, zoals ik het bij mijn eerste tussenkomst twee keer heb gezegd, rekening worden gehouden met incubatoren en brownfields en de andere die er eigenlijk al in hadden moeten zitten. Maar over hoeveel spreken we dan? Het is een containerbegrip: er zijn een deel watergebonden bedrijven die er nu niet in zitten.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Een aantal bezorgdheden van mijn collega's zijn ook de mijne. Ik deel ook de bezorgdheid van de minister en van mijn collega's dat we iedere job die gecreëerd wordt, waar dan ook in Vlaanderen maar natuurlijk het liefst in Limburg, moeten toejuichen en proberen te faciliteren. Ik begrijp het concept van de ontwrichte zones, dat je bepaalde zones vooruitschuift of voordelen geeft.

Het is zeker niet de bedoeling van mijn vraag om een aanval in te zetten op het beleid, toch niet over deze materie – in andere materies is dat soms wel het geval. Ik wil gewoon helpen zoeken naar een oplossing. Ik ben echt bezorgd. Het is zoals de heer Keulen zei: de foto's van de winkelstraten die op diverse media rondgingen, waarbij de ene zone wel en de andere zone niet onder de maatregel valt, dat krijg je onmogelijk uitgelegd. We moeten dat proberen op te lossen. Wat

mij betreft gaat het vooral om die 500 meterzone langs de waterweg. Ik ben er absoluut voorstander van om aan bedrijven met watergebonden activiteiten voordelen te geven. Maar ik heb ook begrepen dat dit voor een deel al het geval was in de vorige afbakening.

Die uitbreiding zou er maar gekomen zijn op vraag van enkele – een of twee – bedrijven. Klopt dat? En als dat klopt, is er dan geen andere mogelijkheid om voor die een of twee bedrijven iets te doen, om die alsnog af te bakenen zonder dat we de ongewenste neveneffecten krijgen waarbij de ene helft van de winkelstraat wel en de andere helft niet afgebakend is?

Ik vind de timing ook heel belangrijk. Mensen of bedrijven wachten tot wanneer ze kunnen starten en dossiers indienen. Natuurlijk kan dat al, dat begrijp ik wel. Maar economie is psychologie: als er een zwaard van mogelijke vernietiging boven hangt, dan zullen zeker kleinere bedrijven daar niet zo vlug in meegaan.

Zoals ik het nu begrijp, is het speelveld binnen de industrieterreinen min of meer gelijk. Maar met die semigenerieke 500 metermaatregel blijf ik toch moeite hebben. Ik wil u vragen om daaraan een oplossing te geven. En dan is er ook nog de vraag over de timing.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Het artikel in Het Belang Van Limburg heeft mij ook een beetje bezorgd gemaakt. Maar mijn bezorgdheid is toch voor een deel weggenomen door het antwoord van de minister. Het gaat om een tewerkstellingsmaatregel. Einde mei hadden wij in Limburg 30.000 niet-werkende werkzoekenden. Dat is een daling van 7,6 procent. Dat is de grootste daling in heel Vlaanderen. Dat wijst toch op de positieve kentering op de Limburgse arbeidsmarkt.

Het SALK-Taskforcerapport van mei 2016 heeft dit toch onderschreven. Een van de maatregelen is de maatregel van de ontwrichte zone. Dat heeft geholpen om de aanwervingen in Limburg te stimuleren. Enkele weken geleden werd gecommuniceerd over de uitbreiding. Ik kan dat alleen maar toejuichen. Hoe meer bedrijven en ondernemers kunnen genieten van deze fiscaal voordelige maatregel, hoe meer duurzame werkgelegenheid er is. En dat is ook uw bedoeling, minister. Ik denk dat alle collega's, zeker de Limburgse collega's, daarmee akkoord gaan.

Minister, deze maatregel zou jaarlijks worden herzien. Die zones zijn geen statisch geheel. Worden ze na een tijd geactualiseerd? Gebeurt dat jaarlijks of na zes maanden? Dit kan belangrijk zijn, naar aanleiding van de bezorgde vragen van mijn collega's.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik begin met te zeggen dat het juridisch niet nefast mag zijn. Dat is duidelijk. Ik wil dat verder laten onderzoeken. Ik ga ervan uit dat niemand denkt dat ik slechte bedoelingen zou hebben. Iedereen begrijpt dat ik hier echt probeer het beste naar voren te brengen. Als er juridisch enig bezwaar zou zijn, zal ik dat zeker doen.

Ik begrijp de gevoeligheid. Maar langs de andere kant moet ik zeggen: brown-fieldconvenant A zit erin, maar brownfieldconvenant B zit er niet in; incubator A zit erin, maar incubator B zit er niet in. Vorige week bleek in het SALK dat de grootste werkloosheid vandaag niet meer in Limburg zit maar in Antwerpen. Maar incubators in Antwerpen komen niet in aanmerking, want er is daar geen ontwrichte zone. Ik pleit niet om het af te schaffen. Maar daar zagen ze dan ook: 'Waarom wij niet? Dit is concurrentievervalsing.'

De definitie van een ontwrichte zone blijft de moeilijkheid. Ik houd rekening met wat hier is gezegd. Voor mij is er maar één uitgangspunt voor de steunzone: bijkomende werkgelegenheid in Limburg. Dat mag voor mij bij winkeliers zijn. Als Limburg mij unaniem zegt dat bijkomende jobs stimuleren niet bij winkels mag, dan mogen ze het mij zeggen en dan zal ik er zeker rekening mee houden. Het is niet gemakkelijk. Ik sta open voor de discussie. Ik zal zeker eerst het juridische bekijken. Er moet een objectief criterium zijn. Op de vraag om alle bedrijventerreinen bij het Albertkanaal mee te nemen, is mijn administratie gekomen met de objectieve regel van 500 meter van de waterloop. Je mag niet zeggen: 'Dit bedrijf wel en dat bedrijf niet.' Dat mag je niet zeggen. Dat maakt het niet gemakkelijk.

Juridisch moet het helemaal duidelijk zijn dat het kan. Ik doe maar één uitbreiding. Ik ga dat niet elke week herhalen. Over de brownfieldconvenanten en de incubatoren bestaat geen discussie.

Iedereen is het erover eens dat de bedrijventerreinen rond het Albertkanaal erbij betrokken worden. Over de winkels kan ik nog discussiëren. Als Limburg van oordeel is dat er voor winkeliers geen stimulans voor aanwerving moet worden gegeven, dan zal ik zien hoe ik daarmee omga, maar dat vind ik een belangrijkere en rare boodschap. Dit is mijn gevoel, en absoluut geen verwijt.

Alle tussenkomsten komen op hetzelfde neer: bijkomende jobs creëren vormt de essentie. Als er door bijkomende jobs bij A meer wegvallen bij B, dan vind ik dat een goede reden. Begrijp me niet verkeerd. Daarover kunnen we verder discussiëren. Wat de timing betreft, hoe sneller hoe liever.

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, het stemt me tevreden dat u openstaat voor mogelijke alternatieven. We moeten naar zo veel mogelijk gelijkheid streven binnen de afgebakende ontwrichte zone, binnen de uitbreiding. Daartoe moet een objectief criterium worden uitgewerkt, tot een ruimtelijke benadering, en niet tot sectorale verschillen.

Ik hoop dat er snel duidelijkheid komt en dat ook snel juridisch onderzoek wordt gedaan, opdat er geen onzekerheid kan ontstaan. Ik begrijp uw redenering dat u niet om de zoveel tijd een uitbreiding wilt doen, indien het natuurlijk op korte termijn kan. Als de problemen evenwel blijven aanslepen, verzoek ik u dit toch in overweging te nemen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, hoed u voor de retail. Deze boodschap wil ik u echt nog meegeven. De overige onderdelen van uw antwoord kan ik beamen.

Het beeld van verschillende regimes in eenzelfde winkelstraat, ook al gaat het om extra tewerkstelling met daaraan gekoppeld investeringen, blijft moeilijk.

Ik herhaal dat de concurrentie bij de retail nu al op het scherpste van de snede wordt gevoerd. U weet dat. Geef die sector niet de indruk dat u er nog een schep bovenop doet, ook al bedoelt u het goed.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik twijfel helemaal niet aan uw goede bedoelingen, maar dring toch aan op een snel en goed akkoord, zodat de bedrijven weten waar ze aan toe zijn. Ik blijf ook openstaan voor verdere discussie.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het gebrek aan duidelijkheid over de hervorming van de loopbaanonderbreking voor de Vlaamse ambtenaren – 2451 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, per 1 september 2016 worden de landingsbanen overeenkomstig de plannen van de minister afgeschaft en wordt het bestaande recht op loopbaanonderbreking vervangen door een zorgkrediet van 48 maanden. Stilaan begint de aangekondigde hervorming door te sijpelen bij de ambtenaren en de lokale besturen. Bij gebrek aan het nieuw regelgevend kader tasten de besturen in het duister wat de loopbaanonderbrekingen betreft die na 1 september 2016 ingaan. De aanvragen worden nu veelal gewoon goedgekeurd, want volgens de vigerende regelgeving moet een aanvraag tot loopbaanonderbreking drie maanden op voorhand schriftelijk worden ingediend. Indien deze voorwaarde is vervuld, wordt de loopbaanonderbreking toegekend.

Mijn vragen en deze van tienduizenden Vlaamse ambtenaren en allerlei lokale besturen zijn de volgende.

Wat zal er precies veranderen inzake de loopbaanonderbreking voor de Vlaamse ambtenaren van het onderwijs en van de provinciale en lokale besturen per 1 september 2016? Wat zal er met ingang van die datum veranderen in het stelsel van de landingsbanen?

Zullen er overgangsmaatregelen zijn voor wie nu reeds zijn aanvraag indiende en waarvoor het bestuur de aanvraag heeft goedgekeurd? Met andere woorden, op wie zal de vigerende regelgeving van toepassing blijven indien er een wijzigend besluit zou worden goedgekeurd?

Is er overleg tussen de sociale partners van de overheidssector hierover en hoe verloopt dit?

Wanneer bent u van plan de gewijzigde reglementering als besluit van de Vlaamse Regering via publicatie in het Belgisch Staatsblad kenbaar te maken aan de bevolking en aan de werkgevers van de betrokken ambtenaren?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Kherbache, sta me toe eerst de onnauwkeurigheden in uw inleiding weg te werken en vervolgens uw vragen vrij grondig te beantwoorden.

Het eerste is: het is 2 september. Dat is zeer fundamenteel. In het onderwijs kan men immers maar één keer per jaar een loopbaanonderbreking vragen, en dat is op 1 september. Daarom hebben we 2 september genomen. Tot 1 september kan men dus een loopbaanonderbreking krijgen, maar vanaf 2 september niet meer. Het zorgkrediet komt dan in de plaats. Het gaat ook niet over 48 maanden, maar over 18 maanden voltijds, 36 maanden halftijds en 90 maanden een vijfde.

Ik vind het wat raar dat wordt gevraagd of er is overlegd. Informeel overleg was er al van begin februari. Het formeel overleg is gestart op 22 maart, maar daar kom ik straks op terug.

Ook heel fundamenteel is het volgende. Een bestuur kan natuurlijk wel het verlof toekennen, maar de premie wordt toegekend door de RVA, en die kent geen premie meer toe omdat iedereen weet dat die wetgeving op stapel staat. Men kan dus een loopbaanonderbreking aanvragen bij de gemeente, en die heeft nog de mogelijkheid om een verlof toe te kennen, maar die kan niet de premie geven. De premie wordt aangevraagd bij de RVA, en daar weet men dat die wetgeving er is. Toen dat nog federale materie was, heeft de RVA in het verleden nota bene zelfs met terugwerkende kracht de premie niet meer uitbetaald. Hier is er geen sprake van terugwerkende kracht, maar ze weten dat die aanvragen niet meer zullen worden goedgekeurd, want dit staat al sinds februari op stapel.

Dat wou ik even op voorhand stellen. Ik moet eerlijk zeggen dat dit alles wel heel gedetailleerd is, maar ik zal nu wat dieper op de rest ingaan. Op 17 juni heeft de Vlaamse Regering na de onderhandelingen met de vakbonden de hervorming van de loopbaanonderbreking naar dat nieuwe stelsel van zorgkrediet voor de tweede keer principieel goedgekeurd. U weet waarschijnlijk beter dan ik hoe die procedure met de vakbonden verloopt. Die dag zelf nog hebben we het dossier voor advies doorgestuurd naar de Raad van State. Er werd op 17 juni uitgebreid over gecommuniceerd, zowel via onze website als via de website <http://13.vlaanderen.be>. Dat is dus niet de eerste keer, maar ik kom daar straks nog op terug.

Sinds de zesde staatshervorming hebben we als gewesten en gemeenschappen de mogelijkheid om een eigen stelsel te ontwikkelen voor de Vlaamse statutaire en contractuele ambtenaren. De Vlaamse Regering heeft dus beslist om vanaf 2 september 2016 nog maar twee manieren toe te laten om je loopbaan mét uitkering te onderbreken. Er is immers een verschil naargelang er sprake is van een uitkering of niet. Er zijn de federale thematische verloven, die natuurlijk blijven gelden, en het nieuw Vlaams zorgkrediet. Die staan los van elkaar, en je kunt kiezen in welke volgorde je ze opneemt. Aan de federale thematische verloven verandert er uiteraard niets, want dat is niet onze bevoegdheid. Wat wel verandert, is dat de Vlaamse aanmoedigingspremie boven op de RVA-uitkering per 2 september verdwijnt. Die middelen worden gebruikt om ons Vlaams zorgkrediet uit te bouwen.

De nieuwe regeling heeft betrekking op nieuwe dossiers en vervangt vanaf 2 september de bestaande loopbaanonderbrekingen volgens het gewone stelsel en voor eindloopbaan. Die stelsels doven uit. Wie daar dus voor 2 september al in zat, die blijft in het oude systeem. Na 2 september kan men daar echter niet meer mee starten.

Het Vlaams zorgkrediet kun je nog in volgende gevallen opnemen: om voor een kind tot en met 12 jaar te zorgen, om voor een kind met een handicap te zorgen, om voor een zwaar ziek gezins- of familielid te zorgen, om iemand die palliatieve zorgen krijgt, bij te staan, of om een opleiding te volgen. Vanaf 2 september heeft iedereen, dus zowel contractuele als statutaire personeelsleden, recht op 18 maanden voltijds zorgkrediet, of 36 maanden halftijds, of 90 maanden een vijfde, op voorwaarde dat men een zorgmotief heeft of een opleiding volgt. Dat zijn de vijf criteria van daarnet.

Je kunt van regime veranderen. Bij de start worden dan de tellers op nul gezet. Dat wil zeggen dat, als je in het verleden een loopbaanonderbreking nam, dat niet meetelt voor de berekening van het huidige zorgkrediet. We zeggen dus niet aan bijvoorbeeld iemand die voor een vijfde werkt, dat hij van die 90 maanden in het verleden al iets heeft gehad. Neen, we beginnen opnieuw van nul.

Om het stelsel eenvoudiger te maken, komt er één onderbrekingspremie. Nu krijg je boven op de federale onderbrekingsuitkering nog een Vlaamse aanmoedigingspremie, die weliswaar voor maximaal twee jaar over de hele loopbaan kan worden gekregen. Dat zal dus niet meer zo zijn. De hoogte van de uitkering voor zorgkrediet

ligt op het niveau van de RVA-uitkering plus de aanmoedigingspremie. Die aanmoedigingspremie verdwijnt voor de openbare sector, maar je krijgt wel gedurende de hele onderbrekingsperiode evenveel als de twee huidige tegemoetkomingen samen. Indien je een alleenstaande ouder bent, wordt het bedrag nog verhoogd bij de opname van een onderbreking tot de helft of een vermindering met een vijfde.

De uitbetaling zal gebeuren door het Departement Werk en Sociale Economie, die daar na de zesde staatshervorming bevoegd voor is. Net zoals in het huidige systeem van loopbaanonderbreking kan de aanvraag voor zorgkrediet ten vroegste worden ingediend zes maanden voor de dag dat de uitkeringsperiode start en moet de aanvraag ten laatste verzonden zijn binnen een termijn van twee maanden die ingaat vanaf de start van de onderbrekingsuitkering.

Op 1 februari werd de aanmoedigingspremie in het kader van een loopbaanonderbreking voor eindloopbaan in de openbare sector afgeschaft. Vanaf dan kan er dus geen premie meer zijn voor eindloopbaan. Dat betekent dat een nieuwe instroom van 55-plussers met aanmoedigingspremie al sinds 1 februari 2016 niet meer mogelijk was. Vervolgens werd beslist om met ingang van 2 september geen nieuwe instroom meer mogelijk te maken in het loopbaanonderbreking in het eindloopbaanstelsel. Bij het nieuwe zorgkrediet worden eindloopbaanonderbrekingen niet toegestaan. Dat zat ook niet bij de vijf gevallen. Je kunt wel nog altijd tijdelijk minder of niet werken, maar dan zonder extra uitkering, via andere verlofstelsels.

Dat is dan verlof zonder wedde, dat is het idee. Dat wordt geregeld door onderliggende sectoren zoals de diensten Vlaamse overheid, onderwijs en lokale besturen. We hebben de hervorming voor het zorgkrediet gekoppeld aan de mogelijkheid van verlof zonder wedde in die verschillende sectoren. Dat ligt niet bij mij, maar bij elk van de verschillende ministers. Bij was het een premie, nu is het bij hen verlof zonder wedde.

De overgangsbepalingen houden in dat de onderbrekingsuitkeringen die gestart zijn vóór 2 september, blijven bestaan voor de toegekende periode zoals toegekend door de RVA onder het federale stelsel van loopbaanonderbreking en door de Vlaamse overheid onder het stelsel van de aanmoedigingspremies publieke sector. Verlengingen vanaf 2 september worden gezien als nieuwe aanvragen. Wie nu in het systeem zit voor een bepaalde periode, en een verlenging wil, doet dus eigenlijk een nieuwe aanvraag. Die nieuwe aanvragen moeten dan ook aan de voorwaarden van het Vlaams zorgkrediet voldoen om toegekend te kunnen worden.

Er bestaat één uitzondering op deze regel: de lopende loopbaanonderbreking in het eindloopbaanstelsel kan worden onderbroken om het federaal thematisch verlof 'palliatief verlof' op te nemen. Na afloop van dit palliatief verlof kan de onderbreking in het eindloopbaanstelsel worden voortgezet tot aan de effectieve pensioenleeftijd. Alle lopende eindloopbaandossiers die gestart zijn vóór 2 september, blijven lopen tot het ogenblik van de effectieve pensioenleeftijd. Dit is relevant voor personeelsleden, waarbij door de RVA een pensioendatum ingeschreven was die vroeger ligt dan de wettelijke pensioenleeftijd. Deze wordt in 2025 opgetrokken tot 66 jaar en in 2030 tot 67 jaar.

De eerste vergadering met Comité V was gepland voor 22 maart. Door de aanslagen werd dit uitgesteld, maar de papieren waren wel al in orde. De vergaderingen hebben plaatsgevonden op 12, 21 en 28 april en op 17 mei, en werden afgerond op 14 juni met ondertekening van het protocol.

Het overleg over het recht op verlof in de verlofstelsels van de onderliggende besturen verliep volgens de geëigende procedures en kanalen. We hebben de regels echt gevolgd. Het basisprincipe is van bij het begin duidelijk gesteld. We hebben in de teksten wel een aantal zaken gewijzigd, maar niet de essentie.

De definitieve regelgeving zal in de loop van de zomer gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad. Als ik het advies van de Raad van State krijg, zullen we de teksten nog aanpassen, en dat wordt dan goedgekeurd door de regering. Dan kan dat naar het Staatsblad.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Ik dank u voor uw omstandig antwoord, minister. Mijn vraag ging vooral over die groep die de afgelopen maanden een aanvraag heeft ingediend en van wie de loopbaanonderbreking ingaat na 2 september. De onderbreking wordt toegekend door het lokale betreffende bestuur. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Goed, het verlof wordt toegekend, maar de uitkering wordt niet betaald door de RVA. Is dit schriftelijk gemeld aan de betrokkenen? De RVA heeft daartoe nog geen rechtsgrond. Ze kunnen wel het dossier laten liggen, maar de betrokkenen moeten toch weten dat ze geen uitkering gaan krijgen? Dat is de kern van mijn vraag.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, de teller op nul: geldt dat ook voor de combinatie van het oude systeem met het nieuwe systeem? Als iemand de grens van zijn loopbaanonderbreking bereikt heeft, gaat de teller dan weer op nul met het nieuwe zorgkrediet?

Minister Philippe Muyters: Op die laatste vraag: ja. We beginnen opnieuw, alsof men in het oude systeem niets heeft opgenomen. Vanaf nu heeft men achttien maanden, of dat andere als men het niet fulltime neemt.

De vakbonden zijn al heel lang, van februari al, op de hoogte. De teksten waren er officieel in maart. Tot nu in juni zijn ze bezig geweest met de besprekingen. Op 17 juni is de beslissing gevallen. Op 13 is de website aangepast inzake de situatie van het Vlaams overheidspersoneel. Dat is allemaal uitvoerig uitgelegd. Er zijn voldoende publicaties om de mensen te informeren. In vergelijking met de vroegere federale regeling hebben wij goed gecommuniceerd. We gaan niet meer met terugwerkende kracht premies toekennen.

Het is altijd zo geweest: men vraagt zijn verlof aan bij zijn bestuur. Men kan daarop terugkomen als men beseft dat de aanmoediging wegvalt. Het bestuur kent het verlof toe. Dan volgt de aanvraag bij de RVA en daar wordt niet goedgekeurd omdat men weet dat die wetgeving eraan komt. Ja, we hebben erover gecommuniceerd. Ja, men zou dat allemaal moeten weten. Men weet dat eigenlijk al vrij lang.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, dat het op de website wordt gecommuniceerd en dat de vakbonden door de onderhandelingen weten wat er op til is, dat leeft inderdaad. Mijn punt was meer of de individuele aanvrager de beslissing schriftelijk in de bus gekregen. Ik vraag dat heel specifiek omdat we uit het verleden moeten leren. Als een gunst voor het individu door de overheid wordt afgeschaft, moet dat worden meegedeeld.

Er is nu geen rechtsgrond om een verlof niet toe te kennen. De RVA zal de dossiers nu gewoon laten liggen. Men kan niet weigeren om het toe te kennen, want daar is geen rechtsgrond voor. Dat creëert veel onduidelijkheid. Een website is geen rechtsgrond. Ook een mededeling aan vakbonden is geen rechtsgrond. Daarom is het belangrijk dat men elke keer, bij elke individuele beslissing zwart op wit aangeeft dat ze dan in de toekomst geen aanspraak maken op die uitkering.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de conclusies uit het nieuwe schoolverlatersrapport van VDAB – 2480 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, vorige week woensdag stelde VDAB de resultaten van zijn schoolverlatersrapport voor. We hebben het er vorige week in de commissie ook al heel kort over gehad. Ik wil eerst een paar belangrijkste conclusies uit het rapport ophijsten. Vooreerst kunnen we een zeer positieve tendens vaststellen: er zijn steeds minder jongeren die de middelbare school verlaten zonder diploma. Dat is zonder enige discussie een heel positieve zaak. In 2015 waren dat er 5559, of 7,8 procent van de jongeren die de middelbare school hebben verlaten zonder diploma. Ter vergelijking: in 2014 zaten we nog op 12,4 procent, en de jaren ervoor nog een stuk hoger. Vlaanderen is met andere woorden goed op weg om het Vlaamse objectief van 5,2 procent in 2020 te halen.

Ook het aantal laaggeschoolde schoolverlaters blijft dalen, op drie jaar tijd met maar liefst 18,6 procent. Ook dat is een goede zaak. De conclusie die we uit die positieve evolutie kunnen trekken, is dat het blijkbaar zowel bij jongeren als bij hun ouders sterk doordringt dat de kansen op de arbeidsmarkt heel sterk afhankelijk zijn van het al dan niet hebben van een diploma en van het behaalde diploma.

Dat laatste blijkt ook eens te meer uit de cijfers, en daar zit meteen ook een gevaarlijke evolutie aan gekoppeld. Er dreigt namelijk steeds meer een tweedeling te ontstaan tussen enerzijds jongeren met een diploma, die gemakkelijker een job vinden en profiteren van een arbeidsmarkt die zich weer op gang lijkt te trekken, en anderzijds jongeren met een laag diploma of zonder diploma, die steeds meer achterblijven en voor wie de kans op werkloosheid stijgt. De daling van het aantal werkloze schoolverlaters is zo goed als volledig te danken aan de hooggeschoolden.

Die tweedeling is een terechte vrees, want jongeren zonder diploma belanden vaak in de werkloosheid. Een derde van hen, of 32 procent, is een jaar na het verlaten van de school nog altijd werkloos, en dat terwijl van alle schoolverlaters samen – met en zonder diploma, zowel middelbare school als hoger onderwijs – slechts 12 procent na een jaar geen werk heeft. Bovendien blijkt dat maar liefst 12 procent van die groep van jongeren die de school zonder diploma verlaten, in het eerstvolgende jaar zelfs geen enkele relevante vorm van werkervaring opdoen, terwijl dat voor de globale cijfers gemiddeld slechts 4 procent is.

Een tweede opmerkelijke vaststelling, naast die enorme tweedeling, is dat bijna 6 op de 10 vrouwelijke schoolverlaters hooggeschoold zijn, terwijl dat bij mannelijke schoolverlaters maar 4 op de 10 is. Niet enkel de kloof tussen laag- en hoogopgeleiden wordt dus breder, maar ook die tussen mannen en vrouwen. Meer dan 60 procent van de ongekwalificeerde en laaggeschoolde schoolverlaters en 58 procent van alle middengeschoolde schoolverlaters zijn mannen. Bij de hooggeschoolden is dat net het omgekeerde. Daar is 60 procent van de schoolverlaters een vrouw. Bovendien heeft 58 procent van alle vrouwelijke schoolverlaters een hoger diploma op zak, terwijl dat bij mannen zelfs maar 39 procent is.

Dat is geen nieuw fenomeen. Het is een fenomeen dat al een decennium aan de gang is, maar het wordt steeds sterker. Mannen haken vroeger af op school, komen bijgevolg lager geschoold op de arbeidsmarkt en vinden daardoor moeilijker aansluiting op de arbeidsmarkt.

Dat waren heel veel cijfers, minister, maar het was ook een heel interessant rapport. Ik wou er toch al de eerste grote conclusies van meegeven. Ik heb voor u zes concrete vragen.

Deelt u mijn bezorgdheid over de toenemende tweedeling op de arbeidsmarkt tussen enerzijds mensen met een diploma en anderzijds mensen met een laag diploma of zonder diploma? Welke acties zult u als minister van Werk ondernemen om mensen met een laag diploma of zonder diploma alsnog te integreren op de arbeidsmarkt?

Uit de cijfers blijkt dat laaggeschoolde arbeiders steeds meer uit de markt worden geprijsd. Wellicht heeft dat te maken met nieuwe technologieën en innovatie. Er worden steeds hogere eisen gesteld aan wie op de arbeidsmarkt actief wil zijn. Laaggeschoolde, weinig complexe arbeid is grotendeels gedelokaliseerd of geautomatiseerd. Deelt u die analyse? Wat kunt u doen opdat er opnieuw meer kansen komen voor laagopgeleide werkzoekenden?

Hoe verklaart u dat maar liefst 12 procent van de groep die de school zonder diploma verlaat, in het eerstvolgende jaar geen enkele vorm van werkervaring opdoet, terwijl dat in de globale cijfers maar voor 4 procent van de schoolverlaters geldt? Welke acties zult u ondernemen om vroegtijdige schoolverlaters een opleiding of werkervaring aan te bieden, nadat ze de schoolbanken zonder diploma hebben verlaten? Wat vindt u daar zelf een aanvaardbare termijn voor?

Het bovenstaande illustreert dat de overgang van school naar werk niet voor iedereen over rozen loopt. Schoolverlaters zonder diploma slepen vaak meerdere problemen met zich mee die hen niet of sterk verminderd inzetbaar maken. Enkel een warme overdracht van onderwijs naar arbeidsmarkt en de inzet van gespecialiseerde begeleiding kan deze jongeren helpen om hun loopbaan op de rails te krijgen en te houden. Hoe kunt u als minister van Werk voor een betere aansluiting en begeleiding zorgen, opdat die jongeren niet uit de boot vallen? Welke rol ziet u daarbij weggelegd voor VDAB?

Uit het schoolverlatersrapport blijkt dat ook schoolverlaters van het buitengewoon secundair onderwijs onder druk komen te staan. Ook zij vissen in dezelfde vijver als die vele andere laag- of niet-geschoolden, maar hebben een nog kwetsbaarder profiel. Zij hebben nood aan een intensieve begeleiding op maat, die hen helpt in het zoeken naar een duurzame job. Hoe kunt u hen daar extra in begeleiden?

Een verklaring waarom mannen sneller dan vrouwen afhaken op school is er vooralsnog niet. Het is een probleem dat we al langer kennen, en het is een complexe materie. Het is wel duidelijk dat de tweedeling tussen laag- en hooggeschoold zich ook doorzet en een groeiende genderongelijkheid op de arbeidsmarkt met zich meebrengt. Bent u zich daarvan bewust? Op welke manier kunt u uw arbeidsmarktbeleid daarop afstemmen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Annouri, u zult het mij niet kwalijk nemen dat ik alles wat ik vorige week heb gezegd, niet zal herhalen. Dat zal ik dus schrappen uit het voorbereide antwoord dat ik gekregen heb. Men zegt wel dat herhaling goed is, en daar is zelfs een Latijns spreekwoord voor, maar dat ga ik niet herhalen. *(Gelach)*

Ik heb vorige week en ook gisteren in de plenaire vergadering gezegd dat ik heel blij was met de schoolverlatersstudie en dat ik zie dat er effectief nog problemen zijn.

Uit radio en krant weet ik dat er gisteren nog een studie is verschenen die aan toont dat er ook in bepaalde laaggeschoolde beroepen nog groei zit, zoals

logistiek, beveiliging, horeca, schoonmaak. Als ik me niet vergis, werd gisteren ook gezegd dat voor elke nieuwe hooggeschoolde digitale job er drie lagergeschoolde jobs kunnen zijn. Mijn federale collega kreeg daarrond gisteren informatie van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid. Het gaat dan vooral om jobs waarvoor toch wel wat sociale vaardigheden nodig zijn en waarin men vaak ook zelfstandig moet kunnen werken.

Heel snel zitten we dan bij attitude. Vorige week heb ik mijn globale filosofie uit de doeken gedaan over competentie en talent benutten. Als ik uitga van het feit dat er in bepaalde laaggeschoolde beroepen nog groei zit en van mijn filosofie over attitude en talent, ook zonder diploma, dan deel ik uw bezorgdheid over de toenemende tweedeling niet. Desalniettemin zet ik er wel met een hele reeks maatregelen op in. Ik heb er vorige week zes genoemd, en ik zal ze niet herhalen. Ik ben echt in detail gegaan over wat we allemaal doen met duaal leren en dergelijke meer.

Het verdwijnen van jobs voor laaggeschoolden heeft ook heel vaak met loonkost te maken. Dat heb ik ook vorige week gezegd. We kunnen er niet altijd veel aan doen. Ik probeer erop in te spelen, maar ook dat heb ik vorige week belicht. De doelgroepkorting is een van de maatregelen in dit verband.

Op uw derde vraag, mijnheer Annouri, wil ik wat dieper ingaan. Ik verwijs hier naar het jeugdgarantieplan: een kader voor het informeren, begeleiden en activeren van jongeren. Volgens ons jeugdgarantieplan moet de jongere binnen een termijn van vier maanden een aangepast traject worden aangeboden. We slagen daar met VDAB zeer goed in. VDAB heeft zich geëngageerd om jongeren zonder diploma zo snel mogelijk te begeleiden naar opleiding, werk, stage. Het activeren van die jongeren is dan ook gebaseerd op de dubbelstrategie 'oriënteren en begeleiden'. Zeker voor kwetsbare jongeren is het noodzakelijk dat een kwaliteitsvolle oriëntering de basis vormt voor een verder traject, in samenwerking met gespecialiseerde partners. Zoals u weet moet VDAB niet alles zelf doen. Als er gespecialiseerde partners zijn, dan kunnen zij nog beter een aanbod op maat van de werkzoekende uitwerken. Wanneer schoolverlaters zonder diploma zich inschrijven, start niet enkel hun beroepsinschakelingsstijd, maar moeten ze ook actief beschikbaar zijn. VDAB stelt samen met hen actief een actieplan op om de zoektocht naar werk te faciliteren of om hen naar een werkervaringsplaats of een opleiding toe te leiden. De klemtoon van zo'n actieplan ligt in het uitstippelen van een traject op maat, rekening houdend met de competenties en behoeften van de jongeren. Laaggeschoolde jongeren die voldoen aan de voorwaarden, worden doorverwezen naar een gespecialiseerde partner die hen begeleidt. Een goed voorbeeld hiervan is nog altijd ons WIJ!-project of werkinlevingstrajecten voor jongeren.

Met de antwoorden die ik vorige week gaf en met mijn antwoorden van vandaag op de derde vraag heb ik de vierde vraag eigenlijk al beantwoord.

Ik kom dan bij het buso. Bij schoolverlaters van het buso wordt een onderscheid gemaakt tussen personen met een indicatie arbeidshandicap en anderen. Voor deze laatste groep doet VDAB een aanbod zoals hierboven is beschreven. Er wordt dus op maat gekeken wat er nodig is. Leerlingen van het buitengewoon onderwijs die hoogstens een getuigschrift of diploma in het buitengewoon onderwijs hebben behaald, komen in aanmerking voor het label 'personen met een indicatieve arbeidshandicap'. Deze indicatie is een eerste voorwaarde om recht te hebben op een bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregel, of BTOM. Op basis hiervan kan ook gespecialiseerde dienstverlening worden ingezet.

Tot slot kom ik bij uw vraag over mannen en vrouwen. Ik heb dat verschil uiteraard vastgesteld, maar u weet dat ik niet uitga van mannen/vrouwen, ouderen/jongeren, maar van maatwerk. Dé man of dé vrouw bestaat niet. Er zijn

individueel, elk met eigen kenmerken, competenties en behoeften. Ik ben ervan overtuigd dat we aandacht moeten schenken aan de kloof tussen laag- en hogeschoolden wanneer het over de toegang tot de arbeidsmarkt gaat, maar dat het geslacht daarbij een goede invalshoek is, daar ben ik minder van overtuigd.

– *Willem-Frederik Schiltz treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank voor uw antwoord, minister. Herhalen om te herhalen vermijd ik inderdaad ook graag, maar ik wilde de situatie nu graag zo breed mogelijk schetsen om de vragen zo duidelijk mogelijk te maken. Ik vond het rapport heel compleet en interessant en ik ben ook begonnen met te zeggen dat er heel wat positieve dingen in zitten. Zo zien we dat de cijfers over schoolverlaters steeds positiever zijn en dat er steeds minder mensen de schoolbanken verlaten zonder diploma.

U deelt mijn bezorgdheid over de tweedeling niet en ik hoop dat de toekomst u daarin gelijk zal geven. Ik wilde die vraag echter stellen omdat we niet mogen denken dat het globaal goed gaat en dat we ons er maar moeten bij neerleggen dat er altijd een restgroep zal blijven die niet mee kan. Dat wil ik absoluut niet en dat ligt me na aan het hart. In de stad waar ik ben opgegroeid, zien we heel duidelijk wat er gebeurt met mensen die zonder diploma uitstromen en op de arbeidsmarkt een vogel voor de kat zijn. Daarom ook heb ik die vraag over de 12 procent gesteld. Uiteraard kennen we het jeugdgarantieplan, en toch krijgt nog altijd 12 procent van die jongeren een jaar lang geen enkele begeleiding.

Minister Philippe Muyters: 12 procent heeft nog geen job gevonden.

Imade Annouri (Groen): Een van ons beiden vergist zich. Volgens mij gaat het om 12 procent jongeren die binnen het jaar geen enkele werkervaring hebben opgedaan.

Voor de algemene doelgroep van de werkzoekenden heeft slechts 4 procent binnen een jaar tijd geen enkele relevante werkervaring gekregen.

Minister Philippe Muyters: Nu zegt u het juist: de 4 procent zijn de jongeren die geen enkele werkervaring hebben gehad en de 12 procent zijn die die geen enkele werkervaring hebben gehad maar die wel een opleiding, vorming, sollicitatietraining enzovoort kunnen hebben gekregen.

Imade Annouri (Groen): In mijn vraagstelling staat "opleiding/werkervaring". De eerlijkheid gebiedt me dat te zeggen. Ik zal het nakijken en kan er dan eventueel een andere vraag over stellen. We zullen dan zien of het klopt of niet. Ik had de cijfers geïnterpreteerd alsof het vooral ging over opleiding. U maakt zich sterk dat dit niet het geval is. Ik blijf dit opvolgen.

Uiteraard gaat het niet over het onderscheid tussen mannen en vrouwen. Het gaat over het individu, de capaciteiten en competenties. Uit de cijfers blijkt echter dat er wel een kloof ontstaat tussen mannen en vrouwen. Dat wil iets zeggen. We moeten achterhalen wat er fout loopt en ervoor zorgen dat iedereen op basis van zijn talenten en capaciteiten op de juiste plek terechtkomt. We zullen zien hoe dit evolueert.

Ik zal die onduidelijkheid nog opzoeken, want ik zit er een beetje mee verveeld. Ik blijf het opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Het is een interessant rapport. Ik zal me niet verliezen in cijfers en procenten, maar het is positief dat we op de goede weg zijn. Er zijn absoluut nog obstakels die overwonnen moeten worden.

De eerste twee conclusies in het rapport stellen dat de arbeidsmarkt en schoolverlaters het goed doen en het aantal ongekwalficeerde en laaggeschoolde schoolverlaters verder afneemt. Dat is zeker niet negatief. Uit de studie blijkt nogmaals het grote belang van een diploma. Het behalen van een kwalificatie blijft het toegangsticket tot de arbeidsmarkt. Dat geldt niet alleen voor hogeschoolden, maar ook voor bso3. Het volgen van een zevende jaar en het behalen van een diploma secundair onderwijs verhoogt aanzienlijk de kansen op de arbeidsmarkt. Dat bevestigt nog maar eens dat de overheid sterk moet inzetten op kwalitatief onderwijs. Er moet dus verder worden gewerkt aan een goede verbinding tussen onderwijs en de arbeidsmarkt, en men is daar volop mee bezig.

Ik denk aan het systeem van duaal leren. Het rapport geeft ook aan dat de combinatie werkervaring en diploma de sleutel is tot een optimale lancering op de arbeidsmarkt. Ik denk ook aan het project in samenwerking met minister Crevits om in te zetten op een goede studie- en beroepskeuze, de STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Midden 2015 werd het nieuwe beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2015-2020 goedgekeurd en dat besteedt extra aandacht aan leerkrachten, meisjes en kansengroepen. Ook vanuit het beleidsdomein Werk moet men de schouders zetten onder het STEM-project. VDAB organiseert in het najaar een STEM-dag waar werkzoekenden en schoolgaande jongeren een enthousiasmerende STEM-ervaring kunnen opdoen.

Voor schoolverlaters zonder diploma moeten we de nodige acties blijven ondernemen. Dat vertaalt zich vooral in competentieversterkende acties zoals de minister gisteren en ook vorige week heeft toegelicht. We moeten daar verder op inzetten. We zijn daarmee de goede weg ingeslagen, maar de positieve punten mogen de negatieve niet verbergen. Er is nog werk aan de winkel, zeker voor jongeren zonder diploma. We moeten erover waken dat er zo weinig mogelijk leerlingen het onderwijs verlaten zonder diploma.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, ik onderschrijf uw algemene appreciatie dat er heel wat positieve elementen zitten in de schoolverlatersenquête. De arbeidsmarkt erft de resultaten van het onderwijs. Als daar een verbetering merkbaar is, kunnen we dat alleen maar toejuichen.

Een element in de conclusies betreft de beschikbare jobs voor laaggeschoolden. Het rapport zegt dat er veel vacatures zijn voor laaggeschoolden, maar er is een kwalitatieve mismatch. De verdringing door hogeschoolden blijkt nog toe te nemen. Moeten we er niet waakzaam voor zijn dat doelgroepmaatregelen de verdringing nog groter maken, waarbij midden- en laaggeschoolden op hetzelfde niveau worden geplaatst terwijl de jobkansen voor beide groepen verschillen? Zeker de eerste zes maanden is een laaggeschoolde jongere fors goedkoper dan een middengeschoolde en zeker dan een hogeschoolde. Vanaf morgen is dat onderscheid veel kleiner: 150 euro per kwartaal, terwijl dat nu 1500 euro is. Dat is tienmaal minder.

Riskeer je daarmee niet die concurrentie nog te vergroten en dus de jobkansen van de laaggeschoolden op dat vlak te verkleinen, wetende dat een loonkostmaatregel alleen niet zal volstaan om de jobkansen te verbeteren? Maar ik denk dat een verhoging van de loonkost voor de laaggeschoolde jongeren zeker niet zal helpen. De concurrentie tussen de midden- en laaggeschoolde is een aandachtspunt waarmee zeker rekening moet worden gehouden.

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Minister, mijn bezorgdheid gaat uit naar de busjongeren. U zegt dat u inzet op de doorstroming van deze jongeren, vooral de

OV3-jongeren, naar de arbeidsmarkt via transitietrajecten, gespecialiseerde trajectbegeleiding (GTB), begeleid individueel studeren (BIS) en dergelijke. Dat zijn heel goede trajecten. Maar het aandeel van de busoschoolverlaters in die trajecten is niet zo groot. De werkloosheidsgraad van deze jongeren blijft steeds maar stijgen. Minister, welke redenen liggen er volgens u aan de basis van de stijging van het aantal werkzoekende busoschoolverlaters?

Niettegenstaande de doelgroepkorting, die morgen voor deze jongeren ingaat, blijven de Vlaamse ondersteuningspremies (VOP) positief. Maar misschien is de bekendheid bij de werkgever niet genoeg om deze jongeren een kans te geven op de gewone arbeidsmarkt. Kunt u verklaren waarom de werkloosheidsgraad van de busoschoolverlaters hoger is dan die van de ongekwalificeerde schoolverlaters?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Mijnheer Annouri, het is zeker gepermitteerd om een aantal vaststellingen te doen of dieper in te gaan op het schoolverlaters-rapport, bijvoorbeeld op de tweedeling tussen de jongeren met of zonder diploma, of op de genderdimensie of de busoschoolverlaters. Ik ben heel blij dat u wijst op de positieve resultaten: het aantal laaggeschoolde schoolverlaters is op drie jaar tijd gedaald met 18,6 procent. We kennen een historisch laagterecord. Ere wie ere toekomt: het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) heeft hier een belangrijke rol gespeeld. Ook de nieuwe regeling met betrekking tot duaal leren zal een substantiële bijdrage kunnen leveren aan deze aanpak.

In de marge hiervan heb ik een vraag. Het is misschien meer voer voor een schriftelijke vraag, maar ik zal hem toch stellen. Ik las een artikel over de manier waarop ze in West-Vlaanderen omgaan met de individuele beroepsopleiding (IBO). Werkgevers in West-Vlaanderen zijn niet zo vertrouwd met IBO, terwijl dat toch een belangrijk kanaal is voor de instroom van laaggeschoolde jongeren. Daar slaan Voka en VDAB de handen in elkaar om werkgevers meer te wijzen op dit belangrijk element. Minister, hebt u vanuit de VDAB en de werkgevers dat signaal opgevangen, dat er daar toch een aantal onduidelijkheden zijn? Hoe denkt u dit te kunnen aanpakken?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Remen, u overvalt mij met uw vraag. Ik heb geen idee. Het is ook meer een onderwijsvraag dan een vraag voor mij. Mijn eerste reactie zou zijn dat duaal leren daar misschien iets kan geven, maar ik weet het niet. Ik kan het echt niet zeggen.

Mevrouw Talpe, laat ons zo veel mogelijk op IBO inzetten. Het is nog te weinig gekend. We doen er alles aan. U herinnert zich de rondgang van het VDAB-personeel naar de kmo's. Ik vraag niet liever dan dat we met de werkgeversorganisaties de handen in elkaar slaan. Het is een goede maatregel omdat je aan de werkgever zegt: "Neem die persoon in dienst, hij heeft nog niet alle talenten en competenties, hij kan bij u leren. U moet maar een surplus op zijn werkloosheidsuitkering betalen en hij kan het leren. Daarna hebt u een goede werkracht." Dat is een eenvoudige maatregel. Stop met al die verschillende maatregelen en zet vooral daarop in. De IBO-doelstellingen ten aanzien van VDAB nemen elk jaar toe. Dat is prima. De werkgeversorganisaties klagen vaak dat ze niemand vinden. Laat ons de IBO van alle kanten positief promoten.

Mevrouw Kherbache, uiteraard blijven wij over het doelgroepenbeleid verschillen van mening. Maar ik wil op een paar punten reageren.

Ik heb ook De Tijd van vandaag gelezen, waarin wordt gezegd dat er een verhoging is van de kost voor de laaggeschoolden. Men heeft daarbij – en dat is

ook bevestigd – geen rekening gehouden met de taxshift. Daarin komen de laaggeschoolden ook beter aan bod. Men zegt: “We denken dat dat niet alles gaat compenseren.” (*Opmerkingen van Yasmine Kherbache*)

U hebt het wel berekend? Oké.

De laaggeschoolden krijgen een duw in de rug. Uit de schoolverlatersenquête blijkt ook dat de verbetering van de cijfers na één jaar, zowel van iemand die na één jaar geen werk heeft als van iemand die geen werkervaring heeft opgedaan, er ook voor de middengeschoolden is. Die mensen hebben ook nood aan een steun in de rug. Maar ik zal monitoren. Ik heb beloofd dat we dat, als er verdringing zou zijn, zullen bekijken. We zullen dat opvolgen. Het is niet mijn bedoeling om de verdringing in de hand te werken. Het is wel mijn bedoeling om ervoor te zorgen dat de middengeschoolden ook aan bod komen. Ik zal dat verder monitoren.

Mevrouw Van Eetvelde, ik denk ook dat wij op de goede weg zijn. U had het over het feit dat iemand uit bso3 nog meer kans heeft dan iemand die gewoon aso heeft gedaan. Dat is het element van de werkervaring. Dat zevende jaar geeft u voor een deel werkervaring mee. De combinatie van diploma en werkervaring is heel duidelijk een alternatief – niet helemaal, maar toch een pluspunt tegenover niet verder kunnen studeren. Daarom zeg ik dat onze start op 1 september met duaal leren in 7 richtingen en 33 scholen volgens mij de eerste en naar ik hoop heel goede opstap is om die combinatie te realiseren: het behalen van een volwaardig diploma, maar met werkervaring, moet een stap vooruit zijn om de cijfers van 4 en 12 procent en nog veel meer in die groepen te verlagen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik hoop dat we de tendens kunnen doortrekken. Ik sluit me ook aan bij de heel terechte opmerking van mevrouw Kherbache over het verdringingseffect.

U verklaart te zullen monitoren. Ik hoop dat we dan zullen merken dat die positieve tendens wordt vervolgd, dat de tweeledigheid niet zal toenemen en dat we de monitoring in kaart kunnen brengen. Ik hoop te kunnen vaststellen dat we een stevige arbeidsmarkt hebben, alleszins steviger dan de enkel van Jan Vertonghen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het media-innovatiebeleid
– 2461 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, innovatie in de media zit te paard op twee commissies. Innovatie is een van mijn stokpaardjes en heeft ook de belangstelling van de commissie Media.

Innovatie is terecht een van de speerpunten van het beleid van de Vlaamse Regering, ook inzake mediabeleid, want de mediasector is bij uitstek een snel wijzigende en zeer innovatieve sector: “Innovatie is een hefboom voor een kwalitatief sterk en lokaal verankerd medialandschap. Daarom moet de werking van het media-innovatiecentrum MiX aangepast worden. De geïnvesteerde middelen moeten terecht komen bij kleine, startende innovatieve ondernemingen,” aldus het Vlaams regeerakkoord.

Jammer genoeg werd de werking van het media-innovatiecentrum MiX niet aangepast, maar werd het centrum opgedoekt ondanks enkele interessante concrete realisaties die uitvoerig bejubeld werden in de beleidsnota Media. Er is nog steeds geen duidelijkheid over een opvolger voor het MiX, met andere woorden over het nieuwe media-innovatiebeleid in het kader van het nieuwe innovatieclusterbeleid.

Ook de innovatiesteun voor de openbare omroep werd in 2015 stopgezet. In de nieuwe beheersovereenkomst 2016-2020 werden volgende afspraken gemaakt. Ten eerste, de VRT werkt mee aan Vlaamse en Europese co-innovatieprojecten, al dan niet in triple-helixvorm. Ten tweede, de VRT schrijft zich in het innovatieclusterbeleid van de Vlaamse Regering in en participeert actief in een Vlaamse mediaclusterorganisatie. Ten derde, de VRT kan zich voor de medefinanciering van innovatieprojecten wenden tot de reguliere Europese en Vlaamse steunkanalen voor onderzoek en innovatie conform de daarin omschreven modaliteiten. De Vlaamse Regering werkt eventuele juridische obstakels daartoe weg.

Ik heb via een schriftelijke vraag aan u en collega Gatz gevraagd naar het beleid inzake media-innovatie in 2014 en 2015, maar kreeg enkel een globaal overzicht van de projecten en de budgetten. In 2014 ging het om 5,5 miljoen euro voor acht projecten en in 2015 om 2,1 miljoen euro voor zeven bedrijfsprojecten. Ik had graag geweten waarover het precies gaat en wat er de voorbije twee jaar is gebeurd.

Ik had minister Gatz dan op 16 juni, dus niet zo lang geleden, een stand van zaken gevraagd met betrekking tot het huidige en toekomstige beleid inzake media-innovatie, maar hij verwees wat een aantal aspecten betreft gewoon fijntjes naar u door.

Minister, welke initiatieven hebt u in 2014, 2015 en eventueel ook 2016 genomen om de doelstelling uit het regeerakkoord te realiseren? Welke projecten werden er precies gesteund en voor welke bedragen? Is daarbij rekening gehouden met de conclusies uit de evaluatie van de werking van MiX, vooral met betrekking tot de nood aan een specifieke financieringsmethodiek voor kleine innovatieve mediabedrijven?

Hoe zullen de private mediasector, dus de grote maar toch ook dan weer die kleinere innovatieve mediabedrijven, én de openbare omroep kunnen participeren aan het nieuwe innovatieclusterbeleid? Wat is de stand van zaken met betrekking tot de mediaclusterorganisatie? Wie neemt zo'n beetje die coördinerende rol op zich na de stopzetting van MiX? Wat is de rol van het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO)? Hoe is de samenwerking geregeld met universiteiten en hogescholen bij dergelijke onderzoeksprojecten?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het dossier dat door MediaNet Vlaanderen, een conglomeraat van een aantal mediabedrijven waar ook de VRT deel van uitmaakt, werd ingediend voor een innovatief bedrijfsnetwerk bij het VLAIO?

We zijn onlangs met de commissie Media bij de VRT op bezoek geweest. We konden daar kennismaken met een aantal heel interessante kleine projecten van start-ups in het kader van de VRT Sandbox. Mocht u die nog niet hebben gezien, dan zou het goed zijn dat u daar ook eens langsgaat. Zijn er nog juridische obstakels die moeten worden weggewerkt om de VRT toe te laten zich te wenden tot zowel Europese als Vlaamse reguliere steunkanalen voor onderzoek en innovatie? Nu betaalt de VRT dat immers gewoon uit de dotatie, en zoals u weet, is die ook al verminderd. Dat is dus toch allemaal geen evidentie. We zijn natuurlijk al zeer blij dat ze dit doen. Is er al een of ander dossier aangemeld bij de Europese instanties?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, mevrouw Brouwers, de generieke kanalen van het Agentschap Innoveren en Ondernemen voor steun aan innovatie zijn bottom-up en staan dus zeker ook open voor mediabedrijven. In 2015, het laatste werkingsjaar van MiX, is ingezet op het begeleiden naar aanvragen in dit steunkanaal. Ik denk dat collega Gatz in zijn antwoord op uw vraag van 17 maart een overzicht heeft gegeven van alle gesteunde projecten en de toegekende budgetten. U zei dat overigens ook. Voor de lijst van de gesteunde projecten verwijs ik voor de rest naar de jaarverslagen van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT). Op hun website kunt u alles terugvinden wat de gesteunde projecten betreft.

Wat die specifieke financieringsmethodiek voor kleine mediabedrijven betreft, wil ik toch benadrukken dat ik niet meteen een verschil zie tussen die bedrijven en andere innovatieve bedrijven. We bieden hetzelfde aan als voor andere start-ups en kmo's, namelijk de kmo-innovatieprojecten, met steun tot 250.000 euro en een steunpercentage van 45 procent. Vroeger waren er de kmo-haalbaarheidsstudies, die nu geïntegreerd zijn in de kmo-groeisubsidies. Dat gaat dan over 50.000 euro, waarvan 25.000 euro voor ondersteuning en 25.000 voor aanwerving, met een steunpercentage van 50 procent. Ze kunnen dus op dezelfde manier als andere groei- en startende bedrijven een beroep doen op de steunmaatregelen die daarvoor bestaan. Ik denk ook niet dat we iets specifiek daarvoor moeten doen. Je zou zo voor elke sector specifieke maatregelen kunnen gaan uitwerken, maar dat lijkt me niet raadzaam.

Met het clusterbeleid willen we de strategische samenwerking tussen bedrijven, sectoren en onderzoekers stimuleren, met als doel de economische impact gevoelig te doen stijgen. Dat is dus die triple helix. Innovatieve bedrijfsnetwerken zullen zich vooral richten op toekomstig potentieel en opkomende markten. Daarvoor zullen ze onder andere de bedrijven uit hun doelgroep begeleiden in de richting van de bestaande instrumenten. Bij de bedrijfssteun blijft samenwerking met onderzoeksgroepen uiteraard mogelijk.

Voor mij ligt de coördinerende rol voor innovatie in de mediawereld momenteel bij MediaNet Vlaanderen, een sectororganisatie met een brede ledenbasis die voorheen ook al actief was in de programmacommissie van MiX. Daarnaast kan MediaNet net zoals alle individuele bedrijven uit de sector terecht bij iMinds, dat een aantal kernpersonen van MiX in zijn ondersteunende diensten heeft opgenomen. Op die manier is er volgens mij wel een vlotte toegang tot de onderzoeksgroepen en is op dat vlak de samenwerking verder verzekerd.

Binnen dat clusterbeleid heeft men 33 voorstellen voor innovatieve bedrijfsnetwerken overgehouden. Daarbij zit ook het projectvoorstel met betrekking tot media en entertainment dat wordt getrokken door MediaNet Vlaanderen. Zoals u wellicht weet, gebeurt die evaluatie door het beslissingscomité van het Hermesfonds. Momenteel bevindt men zich in de tweede fase, waarbij een aantal van die 33 voorstellen zullen worden geselecteerd. Dat zou midden juli gebeuren.

Er zijn geen belemmeringen meer voor de VRT om zich te wenden tot Europese reguliere steunkanalen. Wat de Vlaamse reguliere steunkanalen betreft: u weet beter dan ik dat de VRT een nv van publiek recht is, en tot voor kort kon geen enkele organisatie met een dergelijk statuut innovatiesubsidies krijgen, maar in 2015 hebben we een aantal stappen gezet om ter zake toch een opening te bieden. In de eerste fase hebben we ervoor gezorgd dat de VRT onderzoeks- en innovatiesteun kon krijgen voor deelname aan projecten binnen het kader van het Media Innovatie Centrum. Vervolgens hebben we dit in interactie met de VRT ook opengesteld voor de ICON-call van iMinds voor projecten in de mediasfeer.

In een laatste stap is dit generiek gemaakt voor alle ondernemingen van publiek recht, en voor alle vormen van bedrijfssteun.

Het is wel zo dat het niet mogelijk is voor ondernemingen van publiek recht om als enige partner aan projecten deel te nemen. Dit is een expliciete keuze geweest bij het openstellen van de bedrijfssteun voor ondernemingen van publiek recht. Ik denk dat u dat wel begrijpt. Een onderneming van publiek recht zou zo van verschillende walletjes kunnen eten, en dat zou de transparantie van de financiering niet ten goede komen.

Het kan niet de bedoeling zijn om een niet-transparant financieringssysteem op te zetten waarbij overheidsgefinancierde organisaties hun budget uit verschillende potjes – moeten – samenstellen.

Een van de speerpunten van het huidige clusterbeleid is samenwerking. Binnen die context hebben we er dus voor gezorgd dat ondernemingen van publiek recht, zoals de VRT, zeker niet uitgesloten zijn. Ik vind dat heel belangrijk. Ze hebben een ervaring en specifieke kennis die in een samenwerkingsverband met andere, een meerwaarde kunnen zijn.

De projecten die binnen de VRT Sandbox lopen, zijn veelal projecten van externe bedrijven, die gebruik maken van de infrastructuur en/of content en/of het netwerk van de VRT. Het is een mooi initiatief. Het is ook een unieke kans om real-life relevante feedback te krijgen van eindgebruikers, om prototypes te challenge en/of showcases uit te bouwen. Een zeer nuttig initiatief dus, met zeer veel waarde voor de sector.

Deze projecten worden dus uitgevoerd door derde partijen. De VRT levert, via hun Sandbox, infrastructuur en ondersteuning. Strikt genomen is de VRT een onderaannemer voor de derde partijen. Mochten zij hier een kost voor aanrekenen, is dat zeker een steunbare kost, als het bedrijf hiervoor een project met innovatiesteun ingediend en goedgekeurd gekregen zou hebben. De VRT kan dus op die manier betaald worden door die bedrijven. De hulp en steun die de basisfirma's inroepen en betalen, kan worden ondersteund.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw interessant antwoord. We waren toch een beetje bevreesd dat de innovatie in de media twee jaar had stilgelegen. Dat blijkt niet zo te zijn. Ik zal het jaarverslag eens moeten lezen om de concrete projecten te kennen. Van de 33 projecten is er dus ééntje ingediend door MediaNet Vlaanderen. Ik hoop dat ze half juli slagen in hun opzet, maar daar heeft het parlement niet veel aan te zeggen. Media is bij uitstek een sector waar innovatie belangrijk is.

Ik vertelde net aan mijn medewerker dat we bij ons bezoek aan de Sandbox iets op ons hoofd kregen waardoor we een film volledig rondom ons zagen. Het was zeer speciaal. Je hebt zulke dingen nodig om dit uit te proberen. Laten we hopen dat het project dat is ingediend, erdoor geraakt.

Minister, ik ben het met u eens dat als de VRT als onderneming van publiek recht gebruik wenst te maken van een aantal subsidiemogelijkheden, ze moet inzetten op samenwerking, maar dat is niet altijd even gemakkelijk. We moeten het wel stimuleren.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, mag ik uit uw antwoord concluderen dat we – en innovatie is belangrijk – geen aparte innovatiereglementering per sector gaan maken, maar dat het over innovatie in het globaal gaat? (*Instemming van minister Philippe Muyters*)

Karin Brouwers (CD&V): Dat was net de reden van de vraag. Deze regering heeft beslist het te clusteren waardoor het is weggehaald van de sectoren. Ik vind dat we wel moeten weten hoe het gaat met de innovatie in een welbepaalde sector, en de mediasector is zeker een belangrijke sector. We wachten af.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Van Malderen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het programma Interuniversitaire attractiepolen (IUAP) – 2498 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, in het kader van de zesde staatshervorming hebben we de kans gekregen om de Interuniversitaire attractiepolen (IUAP) in te kantelen bij het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO). Als we kijken naar de geschiedenis van dit onderzoeksprogramma, kunnen we zien dat sinds de oprichting in 1987 verschillende netwerken werden uitgebouwd. Dat was ook de bedoeling: het uitbouwen van netwerken tussen universiteiten in de verschillende landsdelen. In het verleden mochten ze dan ook vaak lovende evaluaties ontvangen.

Ik lees in uw beleidsbrief dezelfde vaststelling: "Wat de universiteiten betreft, houdt de zesde staatshervorming ook de overheveling in van het dossier van de Interuniversitaire attractiepolen naar de gemeenschappen. In overleg met de minister van Onderwijs en de universiteiten zullen we nagaan hoe en onder welke voorwaarden dit programma het best wordt verdergezet."

In de beleidsnota, iets recenter, staat: "Tot slot moet ook de in het kader van de zesde staatshervorming besliste overname vanaf 2018 van het federale programma met betrekking tot de Interuniversitaire attractiepolen (IUAP) worden voorbereid. De mogelijkheid wordt onderzocht om dat programma in commerciële omroepen-beheer tussen het FWO en FNRS een doorstart te geven, mits enkele aanpassingen gericht op het versterken van de complementaire rol in het Vlaamse academische financieringssysteem."

Minister, het wordt niet veel concreter dan dat. 2018 is niet meer zo heel ver weg. Op basis van de ietwat vage omschrijvingen is het mij onmogelijk de toekomst te zien die u wilt uitgaan met die attractiepolen die vandaag de enige organisaties zijn die een structurele samenwerking hebben tussen Nederlandstaligen en Franstaligen enerzijds, en internationale universiteiten anderzijds.

Vandaag worden er 47 netwerken gefinancierd, waarin 396 onderzoeksteams zijn betrokken, waarvan 257 Belgische. De eigenheid van de organisaties vinden we terug in de verdeelsleutel. In het verleden werd er ook al eens naar die attractiepolen gekeken, en toen kwam er telkens naar buiten dat deze verdeelsleutel essentieel is om die eigenheid te behouden. Wanneer het zou worden afgeschaft, zouden we niet meer kunnen spreken over netwerkopbouw. Dan gaat het gewoon over projectfinanciering. Daartoe hebben we al mogelijkheden. Slaag je er dan nog in om de structurele samenwerking tussen universiteiten te behouden of stellen we ons tevreden met een bilateraal contact?

Het is belangrijk dat het volume aan ondersteuning overeind blijft omdat er aan de andere kant dingen worden afgebouwd. Ik hoop dat u bij de inkanteling weloverwogen te werk zult gaan en optimaal gebruikmaakt van uw bevoegdheid om de best mogelijke oplossing te vinden voor de toekomst van dit programma.

Minister, binnen welk kader geeft u invulling aan de uitvoering van de zesde staatshervorming met betrekking tot de Interuniversitaire attractiepolen? Welk budget hebt u daarvoor ter beschikking? Zijn er overgangsbepalingen? Zijn er aan die overgangsbepalingen budgettaire consequenties verbonden? Op welke manier is het overleg met de stakeholders gevoerd?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Op dit moment loopt IUAP-fase VII tot 31 december 2017. Die loopt dus nu nog volop. BELSPO organiseert een evaluatie van de IUAP-netwerken behorende tot de zevende fase. Die zou in het najaar 2016 al afgelopen zijn. Ik veronderstel dat dat dus een tussentijdse evaluatie zal zijn, omdat die zevende fase tot eind 2017 loopt.

Momenteel loopt er ook een proces waarbij zowel wij als de Waalse collega's de krijtlijnen vastleggen voor de opvolger van het IUAP-programma. We hebben hierover een principiële akkoord met Waals minister Marcourt. Binnen deze nieuwe benadering zullen fundamentele onderzoeksprojecten worden gefinancierd aan de hand van een transparante selectieprocedure, waarbij excellentie als enig selectiecriteria wordt gehanteerd. Het is dan ook niet langer nodig om gebruik te maken van een interne verdeelsleutel.

De nadruk van dit hernieuwd programma ligt op projectfinanciering. U zei: nog een erbij op projectfinanciering, maar dit zal het enige zijn dat dan voor de regio's geldt als projectfinanciering. Dat is een belangrijk verschil. Ik vind het belangrijk dat het onderzoek op basis van excellentie wordt gekozen. Het zou dus wel projectfinanciering zijn, maar minister Marcourt is het daarmee eens. Dat is met de bedoeling om de impact van de investering in het basisonderzoek te optimaliseren, maar het blijft ook de bedoeling dat netwerkaspect te behouden door minimum drie onderzoeksgroepen binnen een consortium voor te stellen. Dat is heel belangrijk voor mij. Je kunt dus pas in aanmerking komen als ze van de twee gewesten komen, en er moeten minstens drie onderzoeksgroepen meedoen. Op die manier zorg je ervoor dat ook de kleine mee aan bod kunnen komen.

Het vooropgestelde tijdschema houdt in dat in 2017 de selectieprocedure wordt voltooid, zodat de projecten kunnen starten op 1 januari 2018. De details werken we op dit moment uit.

De dotatie is 17.704.421 euro, en dat wordt jaarlijks geïndexeerd vanaf 2019. U vraagt naar overgangsmaatregelen, maar die zullen niet nodig zijn, aangezien we eigenlijk voor beide regio's een nieuw kanaal opstarten vanaf 1 januari 2018.

Mijn kabinet onderhoudt nauwe contacten met het kabinet van minister Marcourt om een optimale samenwerking tot stand te brengen voor de opvolging van het IUAP-programma. Bovendien zit een vertegenwoordiging van mijn departement EWI in de federale stuurgroep van IUAP. Deze stuurgroep, onder voorzitterschap van de federale administratie BELSPO, heeft als doel de overgang tussen fases en de overdracht naar de gemeenschappen te faciliteren. Ook FWO en zijn Waalse tegenhanger en VLIR en zijn Waalse tegenhanger maken deel uit van deze stuurgroep, zodat via deze laatste de universiteiten eveneens participeren.

Ik kan u nog nieuws geven. Gisteren heb ik vernomen dat de Waalse collega's de principiële beslissing hebben genomen en dat we nu dus voluit de volgende stappen kunnen zetten voor de uitrol en de voorbereiding van de nieuwe start op 1 januari 2018.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, dank u wel voor het antwoord. Er zit best wel wat eten en drinken in. Uiteraard loopt het programma nog tot eind 2017. Aan de andere kant is dat dichterbij dan we misschien zouden willen. Dus is het op zich interessant dat u vandaag al probeert om de krijtlijnen uit te tekenen, ook gezien het interregionale karakter van het programma, wat de bespreking nog net iets complexer maakt.

U zegt dat u de verdeelsleutel niet nodig hebt omdat u gaat voor excellentie. Het andere luik van uw antwoord is dat u wel het interregionale karakter wilt behouden. Daar stel ik me de vraag hoe je dan omgaat met de bestaande structuren. Ik vermoed dat je daar een aantal verschuivingen in zult hebben. Als u zegt dat men per consortium minimum drie groepen moet hebben, dan zou dat kunnen betekenen dat er heel wat meer aanvragen zouden kunnen komen, ook van kleinere organisaties. Betekent dat dan ook andere spelers plots aanvragen zouden kunnen doen? U spreekt over een consortium. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Die groep blijft dus behouden. Dat vond ik niet terug in uw antwoord. Dat is een bekommernis die ik hier snel noteerde.

U zegt dat u de selectie midden 2017 wilt doorvoeren om ze dan te voltooien. Dan is mijn logische vraag: wanneer wordt dat dan opgestart? Wanneer denkt u die oproep in orde van grootte te realiseren? Zal de evaluatie die bij BELSPO gevoerd wordt, daarin kunnen worden meegenomen? Ik stel vast dat er blijkbaar wel al beslissingen worden genomen. Men wacht dan blijkbaar niet op de evaluatie bij BELSPO.

Ik heb een technisch vraagje. U zegt dat meer dan 17 miljoen euro wordt geïndexeerd vanaf 2019. Betekent dat dan dat de facto voor het jaar 2018 geen indexering wordt doorgevoerd? Tot eind 2017 is het federaal. Is dat het bedrag dat wordt overgeschreven? Met andere woorden: verliezen we daar de indexatie? Of zegt u dat dit wordt doorgetrokken in 2019?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Het is mijn bedoeling om een beetje verder te kijken. Ik heb drie opeenvolgende opmerkingen. Eerst en vooral, minister, wat u doet, is absoluut noodzakelijk en dat is dat de programma's die nu lopen, voortgezet worden, verzekerd worden en er geen onzekerheid is voor die mensen. Dat het onderzoek verder kan gaan, is absoluut noodzakelijk. Daar wordt voldoende voor gezorgd. Ik denk dat dat wordt erkend door de oppositie.

Ten tweede: samenwerking tussen de universiteiten moeten we absoluut promoten. We moeten dat zo veel mogelijk aanbevelen. We moeten daarachter blijven staan.

Met mijn derde opmerking wil ik naar de toekomst kijken, wanneer we de bevoegdheid overnemen in 2017. Een instrument of een financiering die er puur op gericht is om universiteiten van Vlaanderen en Wallonië te laten samenwerken, vind ik eigenlijk voorbijgestreefd. Je moet gaan samenwerken met universiteiten, het maakt mij niet uit van waar die komen, als dat maar is op basis van waardevol wetenschappelijk onderzoek. De idee dat we dat moeten doen binnen België tussen de universiteit van Luik en die van Leuven, ik zeg maar iets, vind ik niet terecht. Dat moet wel mogelijk zijn, voor alle duidelijkheid, zeker wel. Maar dat oordeel moet gebeuren op basis van wetenschappelijke expertise. Dat is een rode draad doorheen heel ons wetenschappelijkonderzoekbeleid en doorheen heel ons innovatiebeleid. Die lijkt me hier ook aangewezen. In de toekomst moeten we erover nadenken hoe we dat meer doelmatig en meer gericht op efficiëntie en excellentie moeten gaan herorganiseren.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: De spelers die vandaag samenwerkingen kunnen afsluiten, kunnen dat morgen ook doen. Dat wil zeggen: de Vlaamse universiteiten, de Waalse universiteiten, de federale onderzoeksinstituten en buitenlandse onderzoeksinstituten of universiteiten. Die kunnen dat allemaal doen voor een bepaald onderwerp. Het zijn dezelfde spelers als vandaag.

Ik begrijp de opmerking van collega Diependaele. Vandaag is er federaal een specifiek budget voor dat soort samenwerkingen uitgezet. Het is niet vanzelfsprekend dat men bijvoorbeeld in Nederland voor een onderzoeksproject even gemakkelijk een gelijkwaardig budget opzet. Dit is een verbetering van de huidige situatie. Je kunt nog een stap verder gaan. Wij proberen op vraag van de spelers die er vandaag op het veld zijn, het project van IUAP voort te zetten, met de samenwerking tussen de twee gewesten. Het is op vraag van het veld dat ik daarop ben ingegaan. We hebben geluisterd naar wat het veld naar voren brengt. Ik begrijp uw punt. Wij stimuleren uiteraard ook samenwerkingsverbanden elders, maar dit is een structurele samenwerking die gegroeid is doorheen de jaren, met de vraag of die kan worden gestimuleerd. De verdeling van de middelen tussen Vlaanderen en Wallonië gebeurt gewoon op basis van de Financieringswet, collega Van Malderen. Alle middelen die we door de dotatie van de Financieringswet krijgen, gebruiken we in dit nieuwe programma.

Het is geen besparing: de dotatie gebruiken we – ik zal het zo zeggen. Dat is die 17 miljoen euro. Als in de Financieringswet in 2018 toch – maar ik denk het niet – een indexering is ingeschreven, zullen we die ook gebruiken, maar ik denk dat het 2019 wordt. In elk geval, dat is de manier van werken. Op vraag van het veld zetten we dit voort.

Het positieve is, mijnheer Diependaele, dat er naast de vroegere verdeelsleutel tussen Vlaanderen en Wallonië nog een verdeelsleutel was tussen de verschillende spelers, en dat we die tweede laten vallen. We werken alleen nog op excellentie. Het zijn de beste projecten en niet: zoveel van daar en zoveel van ginder. Het is misschien nog niet ideaal, maar het is een stap vooruit. Dat is voor mij essentieel. In plaats van twee verdeelsleutels is er nog één die in de Financieringswet is vastgelegd: hoeveel middelen gaan er naar Vlaanderen en hoeveel gaan er naar Wallonië, en dan werken we terug samen.

De oproep, mijnheer Van Malderen, zullen we doen begin 2017, daarom kon ik niet wachten. Het overleg is afgerond. De Vlaamse en de Waalse Regering hebben de uitgetekende samenwerking goedgekeurd. Als we moeten wachten op de evaluatie van BELSPO in oktober kunnen we niet beginnen met een oproep begin 2017. Die moet dan worden beoordeeld, zodat iedereen met een fris gemoed in 2018 kan beginnen aan de nieuwe projecten.

Bart Van Malderen (sp.a): We zullen dit uiteraard blijven volgen, vandaar mijn vragen naar data en budgetten. Ik vind het nog belangrijk om te noteren dat hier geen besparing wordt gerealiseerd.

Ik vind het ook belangrijk – alhoewel ik een paar kanttekeningen kan maken – dat u dit pragmatisch benadert. U gaat in op een oproep van het veld. Het is iets wat bijna dertig jaar historisch gegroeid is en waar structurele verbanden bestaan die op zich ook resultaten hebben gegeven en op zich ook hun plaats in ons landschap hebben. Ik vind dit beter dan een soort ideologische benadering waarmee men iets niet wil voorttrekken omdat het in een ander landsdeel zit. Je werkt – vermoed ik toch, hoop ik toch – in een bepaald landschap. We gaan daar aan de slag met de middelen die voorhanden zijn, waaronder deze programma's. Dit is een bezorgdheid die ook op het terrein leeft en die we zullen bewaken, namelijk dat men onder het mom van excellentie bepaalde onevenwichten zou kunnen krijgen. We mogen dus niet vervallen in een intra-Vlaams wafelijzerverhaal. Excellentie en de beoordeling ervan

is ook niet altijd discussie- en waarde vrij. Dat moet worden bekeken naast de structurele dingen die we kunnen doen in het evenwicht tussen projectmatig en aansturen. We moeten de dingen structureel op een bepaald peil zien te houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Willem-Frederik Schiltz aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de oprichting van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) – 2424 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, het Vlaams regeerakkoord voorziet in een herstructurering van het advieslandschap inzake Wetenschap en Innovatie. Er zou een nieuwe Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) worden opgericht, die zou bestaan uit het samenvoegen van enerzijds de Industrieraad en anderzijds het secretariaat van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI).

Tijdens eerdere besprekingen in de commissie Economie hebt u reeds enkele principes voor deze hervorming naar voren geschoven. Op 10 juni hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van besluit houdende de oprichting van de VARIO.

De VARIO zal worden ingebed in het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) en zal vooral gericht zijn op proactieve advisering. De adviesraad – en ik paraphraseer – moet onafhankelijke adviezen voor het wetenschaps-, innovatie- en industrieel beleid op middellange- en lange termijn formuleren. De adviesopdracht betreft de volledige innovatieketen. De VARIO zal worden samengesteld uit maximaal tien onafhankelijke experts die ten persoonlijke titel zullen zetelen. De experts worden aangesteld door de Vlaamse Regering. Het VRWI-secretariaat zal instaan voor de inhoudelijke ondersteuning zodat de kennis en expertise van de VRWI maximaal behouden kan blijven.

Bijkomend komt er een overlegforum voor overleg tussen alle actoren: de onderzoekswereld, sociale partners, de sociale overlegcomités enzovoort. Bedoeling is overleg en discussie te voeren over het beleid inzake ondernemen en innoveren.

Hoewel het voorontwerp van besluit nog kan worden bijgestuurd op basis van de adviezen van de Raad van State en de strategische adviesraden, lijken de krachtlijnen van de nieuwe adviesstructuur vast te liggen, zoals ik heb vermeld, door de krachtlijnen die u in de commissie al hebt meegegeven en die zijn toegevoegd aan het voorontwerp.

De beleidsnota schoof het najaar 2014 naar voren qua timing voor het voorleggen van de nieuwe adviesraad. Ondertussen zijn we 2016 en start de VARIO wellicht begin 2017. Ik ben zeer benieuwd naar deze – toch aanzienlijke – vertraging.

Welke inhoudelijke meerwaarde biedt deze hervorming van het advieslandschap? Hervormen en wieden in het weelderige bos van adviesorganen lijkt me altijd een goed idee, maar af en toe moeten we oppassen dat we het kind met het badwater niet weggooien, of dat we geen valabele vruchten wegsnoeien.

De VARIO wordt samengesteld uit maximaal tien leden, die door u worden voorgesteld. Op basis van welke criteria zult u de kandidaten selecteren? Welke verdere timing ziet u voor de opstart van de VARIO? Welk traject is er voor de Industrieraad en de VRWI? Het is kwestie dat dat soepel in elkaar overloopt. En wat is de – hopelijk positieve – budgettaire impact van de hervorming van deze adviesorganen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik heb effectief meer tijd nodig gehad om dit te realiseren. Ik denk dat ik bij de start van mijn mandaat iets te veel hooi op de vork heb genomen. We hadden de hervorming van de agentschappen met de fusie van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en het Agentschap Ondernemen, de overheveling van de academische programma's naar het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO), en ook nog eens Hercules dat werd ingekanteld in het FWO. Op dat moment was het goed en nuttig dat de VRWI als VRWI is kunnen blijven bestaan, omdat we op die manier met een bestaand adviesorgaan die hervormingen hebben kunnen doen. Hadden we op dat moment ook nog de VRWI en de Industrieraad opgeheven en vervangen door de VARIO, dan hadden die waarschijnlijk geen advies kunnen geven over die toch wel belangrijke hervormingen. Nu is dat wel gebeurd. Zij hebben steeds hun advies kunnen geven over die verschillende hervormingen. De inkantelingen zijn nu gebeurd. Nu is de tijd gekomen om die hervorming van het advieslandschap te realiseren. Ik wil dat nog altijd doen zoals u het hebt geschetst.

Wat wij nu oprichten, bestaat in zo goed als alle Europese landen, zeker in die landen waar innovatie hoog in het vaandel wordt gedragen. Het is een adviesraad die strategisch op middellange en lange termijn advisering geeft aan de minister en die, wat mij betreft, voornamelijk proactief moet werken. Dat is toch een andere invalshoek. We hebben de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). We hebben de vergaderingen van de strategische onderzoekscentra (SOC's). We hebben vergaderingen van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en weet ik veel wat allemaal. Dit zijn nu tien onafhankelijke leden die in eigen naam en op eigen verdiensten kunnen spreken en adviseren. Ze moeten bij wijze van spreken niet eerst naar hun werkgeversorganisatie of iemand anders bellen. Ze kunnen advies geven vanuit hun kennis en kunde.

Ik wil op basis van informele afstemming met mijn collega's in de Vlaamse Regering tot een evenwichtige en gedragen samenstelling komen, waarbij inderdaad de vele onderdelen van de innovatieketen, maar ook de vele aspecten van het ondernemerschap maximaal aan bod kunnen komen. Dat is een delicate, moeilijke oefening. Ik wil dat echt doen vanuit de filosofie dat je mensen hebt voor wie een draagvlak bestaat, dat men snapt waarom die persoon daarin past. Dat is mijn hoop en filosofie. Daar ben ik volop mee bezig.

Het is de bedoeling om voor het zomerreces het advies van de verschillende adviesraden te krijgen met betrekking tot het besluit van de Vlaamse Regering. Dan komen we tot de tweede beslissing en kunnen we naar de Raad van State gaan en dan zo snel mogelijk de verdere stappen tot oprichting zetten.

Voor de afschaffing van de VRWI is op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 17 juni een ontwerp van decreet houdende de wijziging van het decreet van 30 april 2009 principieel goedgekeurd. In het najaar zal dat in het parlement worden behandeld. Dat heeft dus de bedoeling om de VRWI als adviesraad op te heffen, maar het secretariaat onder te brengen bij de VARIO.

De oprichting van de VARIO zal budgetneutraal gebeuren. Het toekomstige budget voor de werking van de VARIO zal bij de begrotingsopmaak 2017 worden meegenomen, waarbij het budget niet hoger zal komen te liggen dan het huidige budget voor de VRWI. Er zal in elk geval een besparing worden gerealiseerd, doordat de huur sowieso lager is en ook de bijdrage voor de pool der parastalen wegvalt. Er is op die manier dus een kleine besparing, maar zonder op het werk te besparen.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Bedankt voor uw antwoord, minister. U hebt een aantal van mijn bezorgdheden weggenomen. U hebt inderdaad veel

hooi op de vork genomen. Ik denk dat het een meevaller is, doordat de VRWI nog heeft kunnen adviseren over de inkanteling van een aantal andere adviesraden. Tenzij u dat natuurlijk eerst had gedaan, en dat het nieuwe orgaan dan had kunnen adviseren. Maar goed, dat is allemaal niet zo belangrijk. Zolang er nu maar duidelijkheid komt en het snel vooruit kan gaan.

Deze operatie vormt een belangrijk onderdeel van uw beleidsnota en van het Vlaamse regeerakkoord, met de zogenaamde 'policy for science'. Op die manier maken we de adviesverstrekking performanter.

Ik ben wel nog een beetje bezorgd, maar ik denk dat dat niet nodig zal zijn, als ik u goed gehoord heb. Het is een goede zaak dat de expertise van het VRWI-secretariaat behouden blijft. Dat is een orgaan dat zeer goed werkte en goede adviezen gaf. Dat mogen we zeker en vast niet verliezen. Dat zal nog een beetje te bekijken zijn. Ik haal dat vooral aan omdat de SERV nogal defensief reageert op deze operatie. De SERV vreest dat als het nieuwe orgaan ook over industrieel beleid zal adviseren, of over de synergie tussen beide, het op het terrein van de SERV komt. Ik begrijp dat u daarom benadrukt dat de SERV meer reactief op korte termijn is, terwijl dit orgaan meer langetermijnperspectieven en strategische opties zal bekijken.

Het kan misschien toch nuttig zijn dat ook de VARIO reactieve adviezen kan geven. Als bijvoorbeeld bij het begin van de legislatuur een meerjarenplan wordt uitgelegd dat indruist tegen alles waar we de voorbije tien jaar aan gewerkt hebben, dan is het nuttig dat dat ook in een perspectief geplaatst kan worden.

Wat de aanstelling betreft, hebt u terecht aangehaald dat een delicaat evenwicht op zijn plaats zal zijn. Dat zal nodig zijn om het orgaan goed te doen werken. Overweegt u een open oproep? Ik ben ervan overtuigd dat het niet is omdat de regering een delicaat evenwicht nastreeft, zoekt en vindt, dat het niet toch transparant kan gebeuren. Er moet niet de indruk gewekt worden dat de regering met een aantal favorieten van elke partij begint te schuiven. Het moet wel degelijk duidelijk zijn dat het over experts gaat en niet over politiek gekleurde benoemingen.

Dan zijn er nog enkele algemene principes. Het is belangrijk dat de adviesopdracht de volledige innovatieketen omspant. In die zin is het nuttig weerstand te bieden tegen de vraag van de SERV om het industriële deel een klein beetje stiefmoederlijk te behandelen.

Ik kom dan bij het internationale. De International Advisory Board kan worden ingericht. Is het niet nuttig de facto een of twee internationale experts in de ploeg op te nemen in de plaats van een vrijblijvende board op te richten? Zo'n board is toch omslachtiger en vrijblijvender. Het lijkt me nuttiger sowieso telkens een internationale toets te hebben bij de opstelling van de adviezen.

Tot zover mijn opmerkingen en bijkomende vragen, minister.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Het is natuurlijk opmerkelijk. Er is een trend om structuren af te bouwen, maar hier maken we er eentje bij. Ik deel de bekommernis van collega Schiltz dat we moeten zorgen voor enige representativiteit, ook al zitten die mensen er voor zichzelf. Het is bijna een contradictio in terminis, maar ik verklaar mij nader. Probeer ervoor te zorgen, minister, dat er voldoende kritische stemmen in de raad zitten, tegenstemmen, en dat het geen orgaan wordt met de vrienden van de voorzitter of van de minister. Zorg ervoor dat er ook stemmen zijn die een 'disruptief' verhaal brengen en die u als minister op een aantal vlakken uitdagen. Dat is nodig. Het idee van collega Schiltz om ervoor te zorgen dat we de hele keten meenemen, is even belangrijk. Ten slotte zal ook

de afstemming met de SERV absoluut noodzakelijk zijn. Anders krijgen we én conflicten én dubbel werk.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De meerwaarde is duidelijk. VARIO gaat over industrie en innovatie, en daarnaast hebben we nog de SERV, sociale partners en universiteiten met hun eigen werking. In uw vraagstelling, collega Van Malderen, is mij niet duidelijk wat 'kritische stemmen' zijn. Daar kunnen we geen definitie op kleven. Zo'n definitie bestaat ook niet. Veel hangt af van wie uiteindelijk wordt benoemd.

Wel vind ik het belangrijk dat er nu geen overlappingsen meer zullen zijn. We hebben een apart orgaan waarin ondernemerschap en innovatie samengaan, waardoor de adviezen uiteraard eenduidiger zullen zijn, meer voor de lange termijn en gericht op kennis en valorisatie. De minister heeft dan de taak om de O, van ondernemen, en de I, van innoveren, erin te krijgen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ga niet bepalen wat VARIO wel en niet mag doen. Het zijn onafhankelijke denkers, mensen met een goede impact, en ik zal hun vragen stellen als ik die heb, maar ze mogen ook absoluut onafhankelijk keuzes maken. Ze mogen beschikken over het secretariaat en de kennis van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie.

De SERV heeft om te beginnen al de decretale taak om te reageren op alles wat wetgevend werk is en een sociaal-economische impact heeft. Maar ook de SERV heeft de mogelijkheid op langere termijn activiteiten te ontplooiën.

Daarom wilde ik ook een platform hebben waar ik deskundigen aan de ene kant en onderzoeksinstituten, universiteiten en sociale partners aan de andere kant kan samenroepen om bijvoorbeeld over een advies van de VARIO of opmerkingen van de SERV van gedachten te wisselen. Dat platform wil ik zelf voorzitten om te kijken wat er bij de verschillende betrokkenen leeft, ieder vanuit een ander uitgangspunt. Want, mijnheer Gryffroy, overlapping is er niet, omdat misschien wel over hetzelfde wordt gedacht, maar de enen onafhankelijk zijn, de anderen de sociale partners vertegenwoordigen en nog anderen uit onderzoeksinstituten en dergelijke meer komen.

Ik wil niet werken met een oproep. Een oproep is niet goed, omdat we effectief de expertise goed moeten kiezen. We moeten ervoor zorgen dat we het hele innovatielandschap met al zijn specialiteiten goed coveren en met een oproep bereiken we niet altijd de juiste mensen. We moeten mensen bijna kunnen vragen om hun expertise. Het is geen hoogbetaalde adviesraad en mensen zullen ook niet altijd zomaar ja zeggen.

Met een oproep krijg ik die niet zo ver, zeker als we dan nog moeten selecteren. Dat wordt dan een moeilijke zaak met veel ontgoochelden. Ik heb mijn inspiratie ook opgedaan in Nederland. Ook daar gebeurt het niet met een oproep maar door een selectie.

Ik streef echt naar verscheidenheid met kritische stemmen. Ik geloof niet in meeparters om dan de beste adviesraad te hebben. Ik zoek sterke mensen die op middellange en lange termijn het verschil kunnen maken in het belang van Vlaanderen. Ik ben ervan overtuigd dat voor Vlaanderen die innovatie zo fundamenteel is dat we daar geen spelletjes mee kunnen spelen. Ik heb de waarheid hier niet in pacht. Mijn kabinetsmedewerkers tot daar aan toe, maar ik zeker niet.

Ik wil dat de VARIO in het Nederlands wordt gevoerd. In de VRWI bestond de International Advisory Board. Die laat ik bestaan. Ze mogen blijven werken,

ofwel in het platform, ofwel in VARIO. Zo blijft de internationale expertise gebruikt. Dit moet blijven bestaan omdat het heel nuttig en zinvol is, maar een Vlaamse advisory board, een VARIO waarbij regelmatig buitenlanders naar hier moeten komen, is niet haalbaar. Ik hou dat als een onderdeel van ofwel het platform ofwel VARIO.

Wat betreft het telwerk, ben ik het ermee eens dat min twee plus één, min één is.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is goed om te benadrukken dat het advieslandschap op deze manier uit drie segmenten wordt opgebouwd: de vertegenwoordigende organen, de onderzoeksinstituten die de drijvende kracht zijn achter innovatie, en de zuivere experts die er namens zichzelf zetelen maar die hun kennis en expertise aandragen. Vanuit die optiek kan ik wel begrijpen dat u niet per se voor een open oproep gaat, maar mensen wilt charmeren door ze persoonlijk te vragen opdat hun expertise gevaloriseerd wordt aangezien we hun niet veel zullen betalen. Misschien is het wel nuttig om in dat kader openheid te geven over wie er wordt gecontacteerd, zodat we ook vanuit het parlement kunnen meekijken.

Nogmaals, voor ons moest de VRWI niet per se verdwijnen omdat men zeer goed werk leverde. Ik wil u nog een laatste keer vragen om de expertise die daar is, maximaal te integreren en erover te waken dat de internationale toets niet te vrijblijvend is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.